

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0146

Stav základních práv v Evropské unii v letech 2024 a 2025

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. dubna 2026 o stavu základních práv v Evropské unii v roce 2024 a 2025 (2025/2135(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Smlouvu o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“),
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“),
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“),
- s ohledem na judikaturu Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“),
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1385 ze dne 14. května 2024 o potírání násilí na ženách a domácího násilí¹,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV² (směrnice o právech obětí), návrh Komise ze dne 12. července 2023 na revizi směrnice o právech obětí (COM(2023)0424) a na úmluvu dosaženou ohledně prozatímní dohody z těchto interinstitucionálních jednání,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských

¹ Úř. věst. L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>.

² Úř. věst. L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>.

společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371,

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1083 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví společný rámec pro mediální služby na vnitřním trhu a mění směrnice 2010/13/EU (evropský akt o svobodě médií)³,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1069 ze dne 11. dubna 2024 o ochraně osob zapojených do účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými žalobními návrhy nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti“)⁴ (dále jen „směrnice proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti“),
- s ohledem na doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“)⁵,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie⁶ (nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, kterým se ruší směrnice 95/46/ES („obecné nařízení o ochraně údajů“)⁷,
- s ohledem na rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva⁸,
- s ohledem na návrh směrnice Rady o provádění zásady rovného zacházení s osobami bez ohledu na náboženské vyznání nebo víru, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci (COM(2008)0426) („horizontální antidiskriminační směrnice“), předložený Komisí dne

³ Úř. věst. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj>.

⁴ Úř. věst. L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj>.

⁵ Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30
ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj>.

⁶ Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj>.

⁷ Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.

⁸ Úř. věst. L 328, 6.12.2008, s. 55, ELI:
http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj.

2. července 2008, jak jej Komise znovu potvrdila v červenci 2025 po svém dřívějším oznámení o stažení, a s ohledem na jeho projednávání v Radě,

- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ⁹ (směrnice o rasové rovnosti),
- s ohledem na strategii EU pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 (COM(2020)0698), strategii pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 (COM(2020)0152), Strategii práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 (COM(2021)0101), akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025 (COM(2020)0565), strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2020–2030 (COM(2020)0620) a oznámení Komise o jejich aktualizaci a posílení,
- s ohledem na novou Strategii pro rovnost LGBTIQ osob na období 2026–2030,
- s ohledem na strategii na posílení uplatňování Listiny základních práv v EU (COM(2020)0711) a výroční zprávy Komise, zejména výroční zprávu o uplatňování Listiny základních práv EU za rok 2024 – Financování na podporu, ochranu a prosazování základních práv (COM(2024)0456),
- s ohledem na strategii EU pro boj proti antisemitismu a podporu židovského života (2021–2030) (COM(2021)0615),
- s ohledem na novou Strategii EU pro boj proti rasismu na období 2026–2030,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2024)0800) a ze dne 8. července 2025 nazvané „Zpráva o právním státu 2025 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2025)0900) a na kapitoly věnované jednotlivým 27 zemím v jejich příloze,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 7. března 2025 nazvané „Plán pro práva žen“ (COM(2025)0097), v němž se nastiňuje dlouhodobá vize k dosažení rovnosti žen a mužů,
- s ohledem na úmluvy OSN o lidských právech a nástroje OSN na ochranu lidských práv a základních svobod, zejména na Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace a Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen, na doporučení a zprávy všeobecného pravidelného přezkumu OSN,

⁹ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj>.

na judikaturu smluvních orgánů OSN a na zvláštní postupy Rady pro lidská práva, včetně mandátu zvláštní zpravodajky OSN pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení (A/HRC/RES/49/5),

- s ohledem na doporučení Výboru ministrů Rec(2006)2 ze dne 11. ledna 2006 určené členskými státy Rady Evropy a týkající se evropských vězeňských pravidel,
- s ohledem na 34. souhrnnou zprávu Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání působícího při Radě Evropy, jež byla zveřejněna v dubnu 2025,
- s ohledem na Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením, kterou EU ratifikovala dne 23. prosince 2010 a jejímiž smluvními stranami jsou všechny členské státy, na opční protokol k této Úmluvě, který ratifikovalo 22 členských států, a na obecné připomínky k této Úmluvě a na připomínky Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením,
- s ohledem na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a na cíle udržitelného rozvoje,
- s ohledem na doporučení a zprávy Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva, Vysokého komisaře pro národnostní menšiny, zástupce pro svobodu sdělovacích prostředků a dalších orgánů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE),
- s ohledem na Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (EÚLP),
- s ohledem na rozsudky a judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), včetně judikatury týkající se vyšetřovací vazby, např. Letellier v. Francie (1991), Iljiov v. Bulharsko (2001) a Buzadji v. Moldavsko (2016), a na výroční zprávy Výboru ministrů o dohledu nad jejich výkonem,
- vzhledem k Úmluvě OSN proti korupci (UNCAC);
- s ohledem na doporučení, stanoviska, zprávy a usnesení Rady Evropy, zejména Benátské komise, Evropské komise proti rasismu a nesnášenlivosti (ECRI), expertní skupiny pro boj proti násilí na ženách a domácímu násilí (GREVIO), Skupiny států proti korupci (GRECO), Řídícího výboru pro boj proti diskriminaci, pro rozmanitost a inkluzi, Parlamentního shromáždění, Evropského výboru pro sociální práva a dalších orgánů Rady Evropy,
- s ohledem na prohlášení, doporučení, zprávy a návštěvy komisaře Rady Evropy pro lidská práva, včetně jeho zprávy ze dne 4. září 2025 nazvané „Externí azylová a migrační politika a právo v oblasti lidských práv“,

- s ohledem na platformu Rady Evropy pro bezpečnost novinářů,
- s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí („Istanbulská úmluva“), kterou Evropská unie ratifikovala dne 28. června 2023,
- s ohledem na Evropskou sociální chartu, kterou přijala Rada Evropy,
- s ohledem na evropský pilíř sociálních práv a na související akční plán,
- s ohledem na své rozhodnutí (EU) 2022/480 ze dne 10. března 2022 o zřízení, vymezení předmětu vyšetřování, působnosti, početního složení a funkčního období vyšetřovacího výboru pro prošetření používání špiónážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špiónážního softwaru¹⁰, na usnesení a doporučení, která přijal na základě práce výboru pro používání špiónážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špiónážního softwaru (PEGA), a zejména na své doporučení ze dne 15. června 2023 Radě a Komisi v návaznosti na vyšetřování údajných porušení a správních pochybení v oblasti provádění právních předpisů Unie týkajících se používání špiónážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špiónážního softwaru¹¹,
- s ohledem na zprávy, stanoviska a doporučení evropského inspektora ochrany údajů (EIOÚ),
- s ohledem na zprávy, průzkumy a stanoviska Agentury EU pro základní práva (FRA), zejména na její zprávu o základních právech z roku 2024 a zprávu o základních právech z roku 2025,
- s ohledem na svá předchozí usnesení o stavu základních práv v EU,
- s ohledem na svá usnesení o zprávách Komise o právním státu,
- s ohledem na svá usnesení o konkrétních členských státech,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. února 2024 o provádění strategie EU pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025¹²,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. prosince 2022 za stejná práva osob se zdravotním postižením¹³,
- s ohledem na své usnesení ze dne 10. listopadu 2022 o rasové

¹⁰ Úř. věst. L 98, 25.3.2022, s. 72,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2022/480/oj>.

¹¹ Úř. věst. C, C/2024/494, 23.1.2024,
ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj>.

¹² Úř. věst. C, C/2024/6340, 7.11.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/6340/oj>.

¹³ Úř. věst. C 177, 17.5.2023, s. 13.

- spravedlnosti, nediskriminaci a boji proti rasismu v EU¹⁴,
- s ohledem na své usnesení ze dne 8. března 2022 o zmenšujícím se prostoru pro občanskou společnost v Evropě¹⁵,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 14. prosince 2021 obsahující doporučení Komisi ohledně boje proti genderově podmíněnému násilí: kybernetické násilí¹⁶,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 16. září 2021 obsahující doporučení Komisi o určení genderově podmíněného násilí jako nové oblasti trestné činnosti uvedené v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU¹⁷ a na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o rozšíření seznamu trestných činů EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti¹⁸,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. října 2020 o vytvoření mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva¹⁹,
 - s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci (A10-0042/2026),
- A. vzhledem k tomu, že v několika členských státech dochází k úpadku demokracie, zatímco jiné se rovněž potýkají s problémy ovlivňujícími demokratické standardy; vzhledem k tomu, že mezi znepokojivé charakteristiky tohoto trendu patří zhoršování právního státu, nedostatek nezávislosti soudnictví, nedostatečná protikorupční opatření a ochrana základních práv, oslabení demokratických kontrol a protivah a účelové využívání ústavních norem;
- B. vzhledem k tomu, že Unie je založena na společných hodnotách zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, mezi které patří respektování lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin; vzhledem k tomu, že se jedná o hodnoty, které jsou zakotveny v Listině a v mezinárodních úmluvách o lidských právech; vzhledem k tomu, že Listina je součástí primárního práva EU; vzhledem k tomu, že respektování těchto hodnot je trvalou povinností všech členských států po přistoupení k EU a nezbytnou podmínkou pro využívání všech práv a výhod vyplývajících z členství v EU;

¹⁴ Úř. věst. C 161, 5.5.2023, s. 10.

¹⁵ Úř. věst. C 347, 9.9.2022, s. 2.

¹⁶ Úř. věst. C 251, 30.6.2022, s. 2.

¹⁷ Úř. věst. C 117, 11.3.2022, s. 88.

¹⁸ Úř. věst. C, C/2024/5733, 17.10.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/5733/oj>.

¹⁹ Úř. věst. C 395, 29.9.2021, s. 2.

- C. vzhledem k tomu, že demokracie, právní stát a základní práva jsou vzájemně se posilující hodnoty, které v případě oslabení představují systémové ohrožení práv a svobod občanů žijících v EU; vzhledem k tomu, že stávající soubor nástrojů Unie v oblasti právního státu představuje důležitý soubor nástrojů pro prosazování hodnot Unie uvedených v článku 2 Smlouvy o EU; vzhledem k tomu, že jejich úplné a důsledné uplatňování doprovázené pravidelným monitorováním a následnými opatřeními je i nadále nezbytné pro účinné řešení a prevenci systémových problémů v oblasti právního státu v celé EU;
- D. vzhledem k tomu, že účinné provádění rozsudků SDEU a ESLP je základním prvkem ochrany základních práv a dodržování zásad právního státu v Unii; vzhledem k tomu, že opakované průtahy nebo neprovádění těchto rozsudků mohou oslabit důvěru v evropský systém lidských práv; vzhledem k tomu, že projednávaný rozsudek ve věci C-769/22, Komise v. Maďarsko, by mohl stanovit článek 2 Smlouvy o EU jako samostatný právní základ, a tím posílit řízení o nesplnění povinnosti v tomto ohledu;
- E. vzhledem k tomu, že omezený pokrok v probíhajícím řízení podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU proti Maďarsku upozorňuje na potřebu urychlit a posílit stávající postupy; vzhledem k tomu, že dosažení konkrétních a včasných výsledků má zásadní význam pro zajištění ochrany základních práv a věrohodnosti závazku Unie dodržovat hodnoty uvedené v článku 2 Smlouvy o EU;
- F. vzhledem k tomu, že korupce zůstává vážným problémem, neboť oslabuje demokratickou odpovědnost, představuje vážnou hrozbu pro řádnou správu věcí veřejných, narušuje důvěru občanů v instituce a podkopává hodnoty EU zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU, jak soustavně zdůrazňují výroční zprávy Komise o právním státu;
- G. vzhledem k tomu, že korupce je často spojená s oslabováním demokratických institucí a organizovaný zločin ji využívá k pronikání do politiky a ekonomiky, narušování demokratických procesů a praní nezákonně získaných peněz; vzhledem k tomu, že obnovení důvěry na všech úrovních společnosti, včetně soudnictví a donucovacích orgánů, vyžaduje trvalé protikorupční úsilí, etické politické vedení, spolehlivý nezávislý dohled a pevný závazek k transparentnosti, odpovědnosti a ochraně základních demokratických hodnot;
- H. vzhledem k tomu, že v několika členských státech představuje vážnou hrozbu pro základní práva a fungování právního státu organizovaná trestná činnost; vzhledem k tomu, že zkušenosti některých členských států ukázaly účinnost zvláštních preventivních mechanismů, jejichž cílem je zabránit pronikání organizované trestné činnosti do oblasti zadávání veřejných zakázek a správy evropských finančních prostředků, a to prostřednictvím povinnosti provádět předchozí kontroly zaměřené na boj proti mafii s cílem získat přístup

k veřejným grantům a koncesím; vzhledem k tomu, že zavedení těchto preventivních mechanismů na evropské úrovni by pomohlo chránit integritu finančních prostředků Unie, prosazovat základní práva komunit postižených organizovanou trestnou činností a posilovat důvěru občanů ve veřejné instituce;

- I. vzhledem k tomu, že skupina GRECO ve své výroční zprávě upozornila na obavy v několika členských státech, zejména pokud jde o nedostatek transparentnosti legislativního procesu, spolehlivý rámec pro předcházení střetu zájmů, kodex chování pro členy vlády a úřední osoby, přístup k informacím o reformách právních předpisů a posílení protikorupčních rámců a rámců integrity v rámci donucovacích orgánů; vzhledem k tomu, že skupina GRECO ve své studii o prověřování osob ve vrcholných výkonných funkcích a donucovacích orgánech zdůraznila, že problémem zůstává absence kontrol bezúhonnosti u nejvyšších výkonných pracovníků ve vládách a problémy související s nábořem a kariérou pracovníků donucovacích orgánů, zejména na nejvyšších vedoucích pozicích;
- J. vzhledem k tomu, že v celé EU chybí odpovídající ochrana oznamovatelů; vzhledem k tomu, že některé členské státy dosud plně nebo správně neprovedly směrnici o oznamovatelích²⁰; vzhledem k tomu, že v letech 2024 a 2025 uložil SDEU šesti členským státům²² sankce za neprovedení směrnice o oznamovatelích; vzhledem k tomu, že oznamovatelé hrají zásadní úlohu při odhalování a oznamování protiprávního jednání a při posilování demokratické odpovědnosti a transparentnosti a jejich ochrana by měla být zaručena a prosazována;
- K. vzhledem k tomu, že judikatura ESLP zdůrazňuje, že vyšetřovací vazba musí zůstat výjimečným opatřením, které se uplatňuje pouze tehdy, je-li to nezbytně nutné a odůvodněné relevantními a dostatečnými důvody; vzhledem k tomu, že zneužívání vyšetřovací vazby oslabuje právo na svobodu, presumpci nevinu a celkovou spravedlnost soudních systémů;
- L. vzhledem k tomu, že svoboda médií v celé EU je v několika členských

²⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

²¹ https://commission.europa.eu/document/download/7cc63350-88c9-4c0b-a46e-04fc11e673e7_en?filename=COM_2024_269_1_EN_ACT_part1_v6.pdf.

²² Česko, Německo, Estonsko, Lucembursko, Maďarsko a Polsko; Rozsudky SDEU ve věci C-147/23, Komise v. Polsko, ve věci C-149/23 Komise v. Německo, ve věci C-150/23 Komise v. Lucembursko, ve věci C-152/23 Komise v. Česká republika, ve věci C-154/23 Komise v. Estonsko a ve věci C-155/23, Komise v. Maďarsko.

státech stále ohrožena, jak dokládá nejnovější zpráva Komise o právním státu, která vydává doporučení několika členským státům k řešení obav týkajících se nezávislosti médií, politického tlaku a přetrvávajících útoků na svobodu tisku, včetně strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti;

- M. vzhledem k tomu, že nástroj pro sledování plurality sdělovacích prostředků vykazuje zhoršení pracovních podmínek novinářů, včetně násilí, šikany a zastrašování, rostoucí koncentrace vlastnictví sdělovacích prostředků a dopadu digitálních platforem a rozpočtových omezení; vzhledem k tomu, že jsou stále zapotřebí další záruky, včetně nezávislých regulačních orgánů, transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků, ochrany před politickým vměšováním a lepšího přístupu k informacím a bezpečnosti pro novináře;
- N. vzhledem k tomu, že každoroční hodnocení svobody tisku v Evropě provedené Radou Evropy v roce 2025 ukazuje, že ovládnutí médií, nedostatek nezávislosti veřejnoprávních médií a dezinformační kampaně vytvářené umělou inteligencí představují v celé EU rostoucí hrozbu a přímo ohrožují demokracii²³; vzhledem k tomu, že ochrana svobody tisku a zajištění přístupu veřejnosti k nezávislé a kvalitní žurnalistice je jedním z klíčových pilířů demokratické společnosti; vzhledem k tomu, že strategická soudní řízení proti účasti veřejnosti jsou i nadále hrozbou pro svobodu médií; vzhledem k tomu, že záruky stanovené ve směrnici o strategických soudních řízeních proti účasti veřejnosti by měly být rozšířeny na vnitrostátní a trestní případy; vzhledem k tomu, že evropský akt o svobodě médií vstoupil plně v platnost dne 8. srpna 2025; vzhledem k tomu, že v několika členských státech jsou novináři a pracovníci médií terčem politických pomlouvačných kampaní, veřejného očerňování a organizovaných pokusů o diskreditaci jejich práce, často doprovázených zneužívajícími právními kroky a hrozbami, nátlakem, šikanou a násilím, což vytváří atmosféru strachu a autocenzury, která oslabuje právo veřejnosti na informace;
- O. vzhledem k tomu, že někteří novináři a pracovníci médií v několika zemích se potýkají s nejistými podmínkami, nedostatkem zdrojů a nebezpečným prostředím, včetně stále větší šikany a právních problémů, a musí se také vyrovnávat s dalšími problémy, včetně zastrašování, právních hrozeb, politického vměšování, omezeného přístupu ke spolehlivému financování a zmenšující se plurality sdělovacích prostředků; vzhledem k tomu, že mnozí čelí během svého vyšetřování výhrůžkám, útokům a zastrašování a někteří jsou kvůli neustálým výhrůžkám smrti nuceni žít pod policejní ochranou; vzhledem k tomu, že podle zprávy nástroje pro sledování plurality

23 <https://edoc.coe.int/en/media/12123-europe-press-freedom-report-2024-confronting-political-pressure-disinformation-and-the-erosion-of-media-independence.html#>.

sdělovacích prostředků za rok 2024 má nejistota novinářské práce přímý dopad na nezávislost a kvalitu zpravodajství v celé Evropě; vzhledem k tomu, že novináři a pracovníci médií musí požívat práv a plnit úkoly, které jim vyplývají z jejich funkce;

- P. vzhledem k tomu, že dezinformace jsou často součástí širší škály hybridních hrozeb zaměřených na podkopání nebo poškození demokraticky ustavených vlád, zemí nebo aliancí; vzhledem k tomu, že šíření zavádějících informací a dezinformací, včetně státem podporovaných a koordinovaných online kampaní, přispívá k polarizaci, narušuje důvěru v demokratické instituce, ohrožuje integritu volebních procesů a veřejné diskuse, ohrožuje klíčové volební zásady, jako je svoboda voličů utvářet si svůj názor, transparentnost, rovnost příležitostí a spravedlnost, a je umocněno vzestupem sociálních médií a digitálních platforem, které urychlují šíření nepravdivého a manipulativního obsahu;
- Q. vzhledem k tomu, že algoritnické manipulace stále více utvářejí veřejné mínění tím, že zesilují falešné nebo extremistické narativy; vzhledem k tomu, že změny v politikách moderování obsahu a postupech jejich vymáhání na některých hlavních platformách tento trend prohloubily a vyvolaly obavy ze zvýšeného šíření škodlivého obsahu a manipulace na internetu; vzhledem k tomu, že Komise zahájila vyšetřování několika platforem podle nařízení o digitálních službách²⁴ kvůli tomu, že neomezuji dezinformace a nechrání uživatele;
- R. vzhledem k tomu, že zranitelné skupiny jsou obzvláště vystaveny riziku na internetu a potýkají se s cílenou manipulací, škodlivými narativy a omezenou mediální gramotností; vzhledem k tomu, že obzvláště mladí lidé jsou vystaveni algoritickým předsudkům a propagandě bez odpovídajících nástrojů digitální gramotnosti; vzhledem k tomu, že digitální platformy mohou rovněž hrát pozitivní úlohu v přístupu ke znalostem, zapojení občanů, budování komunit, inovacích a prosazování základních práv; vzhledem k tomu, že při šíření a zesilování nenávistných projevů a podněcování k diskriminaci, včetně rasismu, misogynie a násilí, hrají úlohu algoritmické předsudky a obchodní model platforem sociálních médií založený na mikrocílené reklamě;
- S. vzhledem k tomu, že nadcházející iniciativy EU v boji proti dezinformacím, včetně Evropského štítu pro demokracii, musí být plně v souladu s mezinárodními standardy v oblasti lidských práv;
- T. vzhledem k tomu, že nové technologie, včetně systémů umělé

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

intelligence, nabízejí významné příležitosti pro inovace, hospodářský růst a lepší veřejné služby, ale mohou také prohloubit diskriminaci, zesílit stávající nerovnosti a vytvářet nové formy předpojatosti; vzhledem k tomu, že mohou vyvolávat obavy o soukromí a základní práva a měly by podléhat přísným zárukám a jasným právním rámcům;

- U. vzhledem k tomu, že děti v celé EU čelí rostoucí krizi v oblasti duševního zdraví způsobené nekontrolovaným vlivem algoritmických technik, jako je návykový a manipulativní design, „temné vzorce“, které nutí děti trávit delší čas u obrazovek, a propagace škodlivého obsahu; vzhledem k tomu, že to má negativní dopad na zdravý vývoj dětí, jejich duševní pohodu a bezpečnost; vzhledem k tomu, že stávající právní rámce EU upravující online prostředí se ochranou duševního zdraví dětí na internetu dostatečně nezabývají;
- V. vzhledem k tomu, že používání špionážního softwaru, rozpoznávání obličeje a technologií sledování vyžaduje přísné záruky, transparentnost a demokratický dohled, aby se zabránilo jejich zneužívání, ochránila základní práva a zajistilo se plné respektování soukromí; vzhledem k tomu, že nové technologie se používají k vytváření předpovědí, profilů a posouzení rizik, které ovlivňují životy lidí a mohou reprodukovat společenské předsudky; vzhledem k tomu, že používání technologií rozpoznávání obličeje může odrazovat od využívání práva na pokojné shromažďování a může mít diskriminační účinky; vzhledem k tomu, že praktiky hromadného biometrického sledování mohou ohrozit základní práva; vzhledem k tomu, že tyto praktiky představují závažné porušení práva na soukromí a svobodu projevu; vzhledem k tomu, že nové technologie by měly být lépe regulovány, aby byla chráněna základní práva;
- W. vzhledem k tomu, že v případě novinářů sledování nejen ohrožuje jejich bezpečnost, ale také ničí důvěrnost jejich zdrojů a fakticky jim brání ve výkonu jejich práce; vzhledem k tomu, že pokud se objevuje stále více důkazů a varování ze strany společností ohledně sledovacích operací, měly by vnitrostátní orgány poskytnout informace o rozsahu, povolování a odpovědnosti těchto operací a neponechávat jejich oběti bez jasného vysvětlení a účinné nápravy;
- X. vzhledem k tomu, že v několika členských státech došlo k širokému využívání technologií špionážního softwaru, a to i vládami²⁵; vzhledem k tomu, že používání špionážního softwaru představuje nekorektní a nedemokratickou praxi, která oslabuje právní stát a základní práva v naší společnosti a pro kterou neexistuje účinná náprava; vzhledem k tomu, že technologický pokrok ztěžuje odhalování napadení špionážním softwarem a tato napadení jsou mnohem rozšířenější;

²⁵ Např. Řecko, Kypr, Itálie, Maďarsko, Polsko a Španělsko.

- Y. vzhledem k tomu, že vyšetřovací výbor Parlamentu pro prošetření používání špionážního softwaru Pegasus a ekvivalentního špionážního softwaru (PEGA) zjistil, že špionážní software, jako je Pegasus, Predator a Graphite, byl v několika členských státech nezákonně použit proti novinářům, aktérům občanské společnosti, právníkům, představitelům opozice a úředním osobám; vzhledem k tomu, že zjistil závažná porušení soukromí, ochrany údajů a svobody projevu a varoval, že takové praktiky představují systémové ohrožení demokracie, právního státu a základních práv v Unii; vzhledem k tomu, že pro zabránění dalšímu zneužívání je nezbytné plné provedení doporučení výboru PEGA;
- Z. vzhledem k tomu, že nedávná novinářská vyšetřování odhalila, že některé finanční prostředky EU mohly být přiděleny společností, které vyvíjejí nebo uvádějí na trh technologie sledování narušující soukromí, včetně špionážního softwaru²⁶; vzhledem k tomu, že je nezbytné zajistit, aby žádné finanční prostředky EU nepřispívaly na vývoj, vývoz nebo zavádění špionážního softwaru nebo jiných sledovacích nástrojů, které lze použít k porušování základních práv a právního státu;
- AA. vzhledem k tomu, že podle Benátské komise by se špionážní technologie mohly stát sledovací zbraní, která by mohla být použita k omezování základních práv, cenzuře a kriminalizaci kritiky a disentu a šikanování, nebo dokonce útlaku novinářů, aktivistů v oblasti lidských práv, politických oponentů a organizací občanské společnosti, jak ukazují četná obvinění a odhalení;
- AB. vzhledem k tomu, že v celé EU se stále objevují zprávy o řadě případů nepřiměřeného použití síly proti demonstrantům, včetně násilí a používání zbraní s menším než smrtícím účinkem k ovládnutí nebo rozeznání davů²⁷;
- AC. vzhledem k tomu, že existují důkazy o tom, že některé finanční prostředky EU, včetně určitých fondů EU v oblasti vnitřních věcí, byly použity způsobem, který vede k porušování základních práv, včetně diskriminace; vzhledem k tomu, že finanční prostředky EU by měly být využívány způsobem, který podporuje a respektuje základní práva a nevede k žádnému takovému porušování; vzhledem k tomu, že dodržování hodnot Unie stanovených v článku 2 Smlouvy o EU, včetně dodržování zásad právního státu, demokracie a základních práv, je základním předpokladem pro přístup k finančním prostředkům EU a jejich čerpání, jak je uvedeno v nařízení o podmíněnosti dodržování zásad právního státu; vzhledem k tomu, že členské státy a Komise musí zajistit dodržování základních práv

²⁶ https://media.business-humanrights.org/media/documents/MEP_letter.pdf.

²⁷ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2024/07/europe-sweeping-pattern-of-systematic-attacks-and-restrictions-undermine-peaceful-protest/?utm>.

a Listiny při přístupu k fondům EU a jejich provádění; vzhledem k tomu, že pro zajištění souladu s horizontálními základními podmínkami je klíčová větší transparentnost a odpovědnost, účinný dohled nad přidělováním a využíváním finančních prostředků EU a posuzování příslušných programů;

- AD. vzhledem k tomu, že bylo hlášeno mnoho případů porušování základních práv na hranicích, včetně špatného zacházení, vytlačování migrantů a slovního a fyzického násilí; vzhledem k tomu, že tyto praktiky se v posledních letech objevily v několika členských státech; vzhledem k tomu, že zahrnují případy špatného zacházení s migranty ze strany příslušníků pohraniční stráže nebo jiných úředních osob; vzhledem k tomu, že tyto praktiky porušují základní práva, právo EU a mezinárodní právo týkající se lidských práv a uprchlíků, včetně zásady nenavrácení a zákazu hromadného vyhošťování; vzhledem k tomu, že členské státy a EU mají odpovědnost za provedení důkladného a účinného vyšetřování porušování základních a lidských práv na hranicích; vzhledem k tomu, že porušování základních práv často není hlášeno;
- AE. vzhledem k tomu, že podle zprávy komisaře Rady Evropy pro lidská práva nazvané „Externalizovaná azylová a migrační politika a právní předpisy v oblasti lidských práv“ by za politiky externalizace mohly nést odpovědnost členské státy, zejména pokud jde o zásadu nenavrácení, právo na život, ochranu před mučením a nelidským či ponižujícím zacházením, zákaz hromadného vyhošťování a svévolného zadržování a právo na přístup k účinným opravným prostředkům, jak je zaručeno Smlouvami EU a OSN, Listinou a EÚLP; vzhledem k tomu, že zpráva označuje externí zpracovávání žádostí o azyl, externí řízení o návratu a externí zajišťování hraničních kontrol, z nichž některé mají zdokumentovanou historii závažného porušování práv migrujících osob, za jednu z hlavních oblastí, v nichž jsou rizika obzvláště akutní;
- AF. vzhledem k tomu, že komisař Rady Evropy pro lidská práva doporučuje před zahájením externí spolupráce provést komplexní posouzení rizik v oblasti lidských práv, přezkoumat dopad probíhajících činností na lidská práva, definovat jasné a nezpochybnitelné zásady, které vylučují jakoukoli spolupráci, která by mohla vystavit některé osoby riziku porušování základních práv, zajistit odpovídající podmínky a záruky v oblasti lidských práv a posílit transparentnost, monitorování a odpovědnost; vzhledem k tomu, že rozdělení odpovědností mezi členské státy a orgány či agentury EU by nikdy nemělo vést k nedostatečné odpovědnosti²⁸;
- AG. vzhledem k tomu, že podle Výboru OSN pro práva dítěte zadržení dítěte výhradně z důvodu jeho migračního statusu nebo migračního

statusu jeho rodičů představuje porušení práv dítěte a je v rozporu se zásadou zajistit jeho nejlepší zájem; vzhledem k tomu, že v usnesení Parlamentního shromáždění Rady Evropy nazvaném „Umělá inteligence a migrace“ se zdůrazňuje, že žadatelé o azyl by měli mít právo zpochybnit důkazy vytvořené umělou inteligencí, jako jsou chybná shrnutí pohovorů nebo neobjektivní analýzy, že by měla být rozšířena právní pomoc na podporu takových námitek, že musí být k dispozici odškodnění v případě újmy způsobené algoritmickými chybami a že technologické inovace nesmí být na úkor základních práv²⁹;

- AH. vzhledem k tomu, že reakce některých členských států na nelegální migraci mohou ohrozit základní práva a udržovat při životě rasizované narativy; vzhledem k tomu, že EU a členské státy by měly zajistit ochranu životů uprchlíků a migrantů a podniknout věrohodné kroky k vyvození odpovědnosti za porušování předpisů;
- AI. vzhledem k tomu, že pokusy o pozastavení registrace žádostí o azyl vyvolávají vážné obavy; vzhledem k tomu, že je třeba respektovat lidská práva dotčených osob a posoudit jejich potřeby ochrany a těm, které splňují podmínky pro mezinárodní ochranu, je nutné umožnit přístup k patřičným ochranným opatřením; vzhledem k tomu, že nový legislativní rámec v rámci Paktu EU o migraci a azylu stanoví revidovaná pravidla pro azylová řízení, správu hranic a solidaritu; vzhledem k tomu, že jeho účinné provádění vyžaduje plné dodržování základních práv i dodržování závazků EU a mezinárodních závazků; vzhledem k tomu, že několik členských států nadále čelí značnému operačnímu tlaku na svých vnějších hranicích; vzhledem k tomu, že tyto výzvy vyžadují koordinovanou evropskou reakci, včetně zjednodušených a účinných postupů, v plném souladu s platným unijním a mezinárodním právním rámcem; vzhledem k tomu, že pro účinné řízení migrace je nezbytné předcházet zneužívání evropského azylového systému převaděči a bojovat proti všem formám nadnárodní organizované trestné činnosti;
- AJ. vzhledem k tomu, že ženy a dívky čelí rostoucímu a všudypřítomnému online násilí, nenávistným verbálním projevům a trestným činům z nenávisti, což má konkrétní a extrémní důsledky pro jejich každodenní život, jejich účast na veřejném životě a v důsledku toho i pro rovné zastoupení; vzhledem k tomu, že Plán EU pro práva žen a prohlášení o zásadách pro společnost založenou na rovnosti žen a mužů jsou vítanými iniciativami, ačkoli nemají žádnou vymáhací pravomoc; vzhledem k tomu, že je třeba naléhavě usilovat o obranu a prosazování genderové rovnosti, a tedy i Unie rovnosti;
- AK. vzhledem k tomu, že rostoucí globální vliv vedl ke vzniku online komunit a mužských influencerů, kteří propagují falešný narativ, že feminismus a genderová rovnost škodí mužům, šíří misogynní obsah,

normalizují násilí páchané na ženách a dívkách a stále častěji se prolínají s extremistickými a radikálními hnutími;

- AL. vzhledem k tomu, že nesouhlas s genderovou rovností v posledních letech zesílil; vzhledem k tomu, že míra genderově podmíněného násilí, zejména vůči ženám a dívkám, jakož i osobám LGBTIQ+, včetně sexuálního násilí a znásilnění, zůstává v celé Unii vysoká, zejména v případě osob, které se potýkají s vícenásobnými a průřezovými formami diskriminace; vzhledem k tomu, že genderově podmíněné kybernetické násilí představuje pokračování genderově podmíněného násilí mimo internet v online prostředí; vzhledem k tomu, že genderově podmíněné kybernetické násilí často vede k autocenzuře a může mít závažné důsledky pro osobní a profesní život obětí; vzhledem k tomu, že reakce systému trestního soudnictví stále nepostačují k řešení tohoto jevu; vzhledem k tomu, že k řešení nedostatečného oznamování a opakované viktimizace je nezbytné školení policistů v oblasti sociálních dovedností potřebných k naslouchání, porozumění a respektování všech obětí genderově podmíněného násilí; vzhledem k tomu, že pro vytvoření bezpečnějšího prostředí pro všechny oběti genderově podmíněného násilí je nezbytné zajištění dostupných mechanismů pro oznamování a účinných prostředků nápravy;
- AM. vzhledem k tomu, že odepření přístupu k bezpečnému a legálnímu umělému přerušení těhotenství vystavuje ženy vážným rizikům, a je proto formou genderově podmíněného násilí, neboť rovněž upírá ženám autonomii a svobodu volby mít či nemít dítě; vzhledem k tomu, že služby sexuální a reprodukční zdravotní péče patří mezi základní zdravotní služby; vzhledem k tomu, že více než 20 milionů žen v EU stále nemá přístup k bezpečnému a legálnímu potratu a dalším službám v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, což vystavuje ženy a dívky riziku fyzické újmy a nepřiměřeného ekonomického a psychického stresu; vzhledem k tomu, že odepření základních zdravotních služeb, jako jsou služby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, se v některých členských státech vztahuje také na ženy a dívky, které jsou oběťmi sexuálního násilí, což brání procesu jejich zotavení z daného trestného činu; vzhledem k tomu, že evropská občanská iniciativa s názvem „My Voice, My Choice“ vyzývá EU, aby zajistila přístup k bezpečnému a legálnímu potratu pro všechny a zároveň respektovala rozdělení pravomocí podle Smluv; vzhledem k tomu, že ESLP rozhodl, že restriktivní zákony o umělém přerušení těhotenství a nedostatečné a nedůsledné uplatňování předpisů v praxi znamená porušení práva žen na tělesnou autonomii a integritu;
- AN. vzhledem k tomu, že diskriminace na základě pohlaví, genderu a jiném základě je podle článku 21 Listiny zakázána;
- AO. vzhledem k tomu, že jakožto smluvní strany Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) jsou členské státy vázány

jejími závazky, včetně článku 12 o odstranění diskriminace žen v oblasti zdravotní péče, aby se zajistila rovnost přístupu ke službám zdravotní péče, včetně služeb souvisejících s plánováním rodiny, pro ženy i muže;

- AP. vzhledem k tomu, že odepření přístupu k bezpečnému a legálnímu umělému přerušování těhotenství v právních předpisech a v praxi diskriminuje ženy na základě pohlaví tím, že zakazuje druh zdravotní péče, kterou potřebují pouze ženy; vzhledem k tomu, že neexistují žádná podobná omezení pro zdravotní služby, které potřebují pouze muži³⁰;
- AQ. vzhledem k tomu, že celkové roční financování boje proti genderové rovnosti v Evropě vzrostlo z 220 milionů USD v roce 2019 na 271 milionů USD v roce 2023, což představuje nárůst o 23 %; vzhledem k tomu, že významná část finančních prostředků, které stojí za růstem antigenderových hnutí v celé EU, pochází od zahraničních aktérů;
- AR. vzhledem k tomu, že ze zpráv sdělovacích prostředků vyplývá, že finanční prostředky EU byly v minulosti poskytnuty organizacím, které ženy uvádějí v omyl, pokud jde o jejich sexuální a reprodukční zdraví; opakuje, že veškeré financování EU musí být v souladu se společnými hodnotami Unie, jak jsou zakotveny v článku 2 Smlouvy o EU a v Listině, a musí tak být zajištěno, aby finanční podpora vedla k upevnění demokratických hodnot EU;
- AS. vzhledem k tomu, že jsme svědky toho, že v celé EU dochází k bezprecedentním a intenzivním útokům na občanský prostor, mimo jiné prostřednictvím právních a finančních omezení, pozastavení financování, očerňujících kampaní, zastrašování a kriminalizace, a také na právo na pokojné shromažďování; vzhledem k tomu, že právo na pokojné shromažďování je v demokratické společnosti zcela nezbytné;
- AT. vzhledem k tomu, že Rada OSN pro lidská práva zdůraznila, že celosvětový trend úpadku demokracie a právního státu, jakož i sekuritizace programů zhoršily a prohloubily omezení práva na pokojné shromažďování³¹; vzhledem k tomu, že počet útoků na organizace občanské společnosti a obránce lidských práv, např. těch, kteří pracují v oblasti ochrany a prosazování lidských a environmentálních práv, včetně genderové rovnosti, migrace, demokracie a obrany práv, se zvýšil a tyto útoky nadále vyvolávají vážné znepokojení; vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti a obránci lidských práv zabývající se ochranou a prosazováním základních práv hrají zásadní úlohu při ochraně

³⁰ [Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen, *Inquiry concerning Poland conducted under article 8 of the Optional Protocol to the Convention: report of the Committee.*](#)

³¹ <https://digitallibrary.un.org/record/4086729?ln=en&v=pdf>

hodnot Unie; vzhledem k tomu, že ve všech členských státech by měla být zajištěna a podporována jejich schopnost svobodně a nezávisle působit;

- AU. vzhledem k tomu, že jednotlivci ve zranitelném postavení, jako jsou děti, ženy, rasizované a etnické komunity, osoby LGBTIQ+, migranti a žadatelé o azyl, osoby se zdravotním postižením a starší osoby, jsou opakovaně terčem nenávistných verbálních projevů a hanlivých narativů; vzhledem k tomu, že v několika členských státech šíří politici a sdělovací prostředky narativy namířené proti osobám LGBTIQ+ a že byly předloženy a v některých případech dokonce přijaty právní předpisy proti osobám LGBTI; vzhledem k tomu, že tyto situace jsou v rozporu s mezinárodními normami v oblasti lidských práv a ohrožují právo těchto skupin na to, aby s nimi bylo zacházeno jako s rovnocennými občany;
- AV. vzhledem k tomu, že přístup k financování má zásadní význam pro to, aby občanská společnost mohla prosperovat a plnit svou kontrolní úlohu; vzhledem k tomu, že živá občanská společnost a aktivní občanský prostor jsou základními pilíři demokracie; vzhledem k tomu, že klíčovou úlohu hrají také organizace občanské společnosti, zejména pro marginalizované komunity, a to i při poskytování sociálních služeb; vzhledem k tomu, že se Komise ve svých politických směrech zavázala k posílení spolupráce s organizacemi občanské společnosti, které mají odborné znalosti a hrají důležitou roli při obhajobě konkrétních společenských otázek a dodržování základních práv;
- AW. vzhledem k tomu, že organizace občanské společnosti jsou blízkými partnery členských států v jejich úsilí o ochranu a podporu základních práv; vzhledem k tomu, že humanitární pomoc je i nadále svévolně kriminalizována; vzhledem k tomu, že omezení a překážky ovlivňující pátrací a záchranné činnosti (prováděné členskými státy) přispívají k pokračujícím ztrátám na životech; vzhledem k tomu, že komisař Rady Evropy pro lidská práva vyzval členské státy EU, aby ukončily represe vůči obráncům lidských práv, kteří pomáhají uprchlíkům, žadatelům o azyl a migrantům, a aby se zdržely urážlivé, štvavé nebo stigmatizující rétoriky o nich a jejich úloze³²;
- AX. vzhledem k tomu, že nadcházející strategie EU pro občanskou společnost by se měla zaměřit na zajištění toho, aby politiky EU byly utvářeny a prováděny v souladu s hodnotami zakotvenými v článku 2 Smlouvy o EU a v Listině; vzhledem k tomu, že strategie by měla zahrnovat ambiciózní iniciativy a kritéria pro měření pokroku; vzhledem k tomu, že Komise oznámila svůj záměr vytvořit platformu občanské společnosti, která by mohla centralizovat a harmonizovat současné zapojení subjektů občanské společnosti do tvorby politik

32 <https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c>

EU; vzhledem k tomu, že platforma by měla být navržena a prováděna společně s organizovanou občanskou společností;

- AY. vzhledem k tomu, že i v příštím víceletém finančním rámci (VFR) by mělo být zajištěno přiměřené, předvídatelné a udržitelné dlouhodobé financování občanské společnosti ze strany EU s náležitým ohledem na finanční transparentnost, řádné řízení a jasné smluvní závazky, jak by tomu mělo být u všech fondů a programů; vzhledem k tomu, že financování organizací hájících lidská práva je i nadále omezené, roztržité a nekonzistentní; vzhledem k tomu, že škrtý v tomto financování, včetně zmrazení finančních prostředků Agentury USA pro mezinárodní rozvoj (USAID), mají významný dopad na občanskou společnost v celé EU, neboť vážně oslabují schopnost občanské společnosti bránit oběti diskriminace, prosazovat rovnost, zajišťovat odpovědnost a chránit právní stát a základní práva;
- AZ. vzhledem k tomu, že v některých případech fondy EU podporovaly iniciativy, které přispívají k segregaci nebo diskriminačním praktikám, čímž oslabují cíle v oblasti rovnosti; vzhledem k tomu, že Rada OSN pro lidská práva vyzvala k zajištění toho, aby financování subjektů občanské společnosti bylo v souladu s mezinárodními povinnostmi a závazky členských států v oblasti lidských práv a nebylo zneužíváno k maření práce nebo ohrožování bezpečnosti subjektů občanské společnosti³³;
- BA. vzhledem k tomu, že v EU sílí pokusy o omezení nebo zrušení základních práv žen a osob LGBTIQ+, což vzbuzuje vážné obavy; vzhledem k tomu, že tyto pokusy se zaměřují především na oblast reprodukční zdravotní péče a práv, genderové identity a právního uznání genderové identity nebo přístupu ke komplexní sexuální výchově; vzhledem k tomu, že útoky na tyto oblasti nejen poškozují nejzranitelnější členy společnosti, ale jsou také neslučitelné s hodnotami EU a mezinárodním rámcem pro lidská práva, a představují tak porušení práva EU;
- BB. vzhledem k tomu, že v současné době existují v antidiskriminačních právních předpisech EU mezery, přičemž některé důvody diskriminace se vztahují pouze na oblast zaměstnání a povolání; vzhledem k tomu, že to vedlo k nejednotné ochraně a vytvoření umělé „hierarchie důvodů“; vzhledem k tomu, že Smlouvy a Listina dávají EU mandát a odpovědnost bojovat proti diskriminaci ve vztahu ke všem chráněným důvodům;
- BC. vzhledem k tomu, že všechny členské státy jsou povinny jednat v nejlepším zájmu dítěte, včetně ochrany základního práva každého dítěte na rodinný život a zákazu diskriminace dětí na základě rodinného stavu nebo sexuální orientace jeho rodičů nebo způsobu, jakým bylo dítě počato; vzhledem k tomu, že přibližně 2 miliony dětí

mohou stále čelit situaci, kdy jejich rodiče nejsou v jiném členském státě jako takoví uznáni; vzhledem k tomu, že Komise v roce 2022 předložila návrh nařízení Rady o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání rozhodnutí a přijímání veřejných listin ve věcech rodičovství a o vytvoření evropského osvědčení o rodičovství (COM(2022)0695) (nařízení o rodičovství), které stále čeká na konečné rozhodnutí Rady;

- BD. vzhledem k tomu, že byly vyjádřeny obavy ohledně skutečnosti, že diskriminace a rasismus jsou v celé EU i nadále rozšířené, a to i v právních předpisech a politikách, jakož i ve veřejných institucích, např. v oblasti prosazování práva a v soudním systému; vzhledem k tomu, že diskriminační postupy v oblasti prosazování práva jsou i nadále vážným problémem; vzhledem k tomu, že rasizované skupiny jsou neúměrně cílem zastavování a prohlídek, nadměrného používání síly a obtěžování; vzhledem k tomu, že mechanismy dohledu a odpovědnosti zůstávají slabé a brzdí je nedostatek nezávislých vyšetřování; vzhledem k tomu, že je zároveň třeba účinně řešit násilí vůči veřejným činitelům;
- BE. vzhledem k tomu, že navzdory formálnímu uznání strukturálního rasismu na úrovni EU se tento jev nadále projevuje v klíčových oblastech života členských států; vzhledem k tomu, že segregace, a to i ve vzdělávání, a opakované případy nenávistných verbálních projevů a trestných činů z nenávisti neúměrně postihují rasizované komunity a další marginalizované skupiny, jako jsou osoby LGBTIQ+; vzhledem k tomu, že se jedná o strukturální překážky a porušování základních práv, které brání rovnému přístupu k právům, příležitostem a spravedlnosti v celé Unii; vzhledem k tomu, že to má negativní dopad na důvěru veřejnosti v instituce a sociální soudržnost;
- BF. vzhledem k tomu, že strukturální rasismus v dnešní Evropě nadále formují holocaust a historické křivdy, včetně kolonialismu a otroctví; vzhledem k tomu, že pro boj proti rasismu a podporu rovnosti a základních práv je zásadní jejich uznání a připomínání a vzdělávání o nich;
- BG. vzhledem k tomu, že intersekcionální diskriminace zůstává v politice a praxi do značné míry neřešena; vzhledem k tomu, že je stále přehlížen kombinovaný dopad rasismu a genderu, zdravotního postižení, sexuální orientace, genderové identity, vyjádření genderové identity a pohlavních charakteristik, socioekonomického postavení, migračního původu a dalších důvodů, což vede k tomu, že mnoho obětí nemá odpovídající ochranu, podporu ani přístup k účinným právním prostředkům nápravy;
- BH. vzhledem k tomu, že nedávné průzkumy provedené Agenturou EU pro základní práva (FRA) mezi černošským, židovským a muslimským obyvatelstvem a osobami LGBTIQ+ v EU ukazují, že tyto skupiny

nadále zažívají četné situace nenávisti a diskriminace, což odráží systémovou rasovou diskriminaci; vzhledem k tomu, že obavy, mylné představy a „jinakost“ spojované s určitými skupinami osob přizívají diskriminaci a nesnášenlivost³⁴; vzhledem k tomu, že ECRI vyjádřila obavy ohledně xenofobních, homofobních a transfobních projevů, a to i ze strany politiků a veřejných činitelů; vzhledem k tomu, že každý člověk v EU má stejné právo, aby se stal plnohodnotným a aktivním členem společnosti a dostalo se mu rovného zacházení;

- BI. vzhledem k tomu, že nedávné legislativní a institucionální reformy v některých členských státech vyvolávají vážné otázky ohledně dodržování základního práva na spravedlivý proces a na nezávislý a nestranný soud, jak je zaručeno článkem 47 Listiny; vzhledem k tomu, že nezávislost soudnictví je nepostradatelnou součástí právního státu a předpokladem účinné ochrany všech ostatních základních práv; vzhledem k tomu, že Mezinárodní výbor právníků (ICJ) zdůraznil, že soudní rady musí zůstat nezávislé na parlamentním a výkonném vlivu;
- BJ. vzhledem k tomu, že maďarský zákon o ochraně místní identity, který vstoupil v platnost dne 1. července 2025, uděluje obecním orgánům pravomoc omezit pobyt na základě svévolných kritérií, jako je úroveň vzdělání, jazykové znalosti a doklad o zaměstnání; vzhledem k tomu, že taková opatření s sebou nesou riziko institucionalizace rasové segregace v oblasti bydlení a nepřiměřeného dopadu na romskou komunitu, což vyvolává vážné obavy ohledně dodržování právních předpisů EU a základních práv;
- BK. vzhledem k tomu, že romská komunita i nadále čelí systémové diskriminaci, segregaci, sociálnímu vyloučení a policejnímu násilí³⁵; vzhledem k tomu, že zprávy agentury FRA odhalují významné nedostatky v provádění strategického rámce EU pro rovnost, začlenění a účast Romů a zdůrazňují nízkou pravděpodobnost dosažení jeho cílů pro rok 2030³⁶; vzhledem k tomu, že případy nuceného vystěhování Romů vedly v poslední době k vysídlení stovek osob, včetně dětí, starších osob a osob se zdravotním postižením; vzhledem k tomu, že komisař Rady Evropy pro lidská práva vyzval k provedení rozsudků ESLP týkajících se práv Romů³⁷;
- BL. vzhledem k tomu, že osoby se zdravotním postižením žijící v EU

³⁴ [Agentura Evropské unie pro základní práva, Fundamental Rights Report 2025.](#)

³⁵ <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/the-unheard-12-million>

³⁶ Agentura EU pro základní práva, Rights of Roma and Travellers in 13 European countries - Perspectives from the Roma Survey 2024 (Práva Romů a Travellerů ve 13 evropských zemích: pohledy vyplývající z průzkumu zaměřeného na Romy z roku 2024).

³⁷ <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/greece-should-ensure-that-roma-have-access-to-adequate-housing-and-are-not-subject-to-discriminatory-treatment-or-violence-by-law-enforcement-authorities>

nadále čelí obtěžování a vícenásobným a intersekcionálním formám diskriminace ve všech oblastech života, včetně odepření přiměřené úpravy, sociálně-ekonomického znevýhodnění, sociální izolace, genderově podmíněného násilí, jako jsou nucené sterilizace, nedostatečného přístupu ke komunitním službám, nekvalitního bydlení, institucionalizace, nedostatečné zdravotní péče a odepření možnosti přispívat k životu společnosti a aktivně se do něho zapojit;

- BM. vzhledem k tomu, že EU a členské státy, které dosud neratifikovaly opční protokol Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, by tak měly neprodleně učinit;
- BN. vzhledem k tomu, že ECRI vyzvala vlády, aby aktivně podporovaly začleňování migrantů a bojovaly proti jakékoli diskriminaci vůči nim³⁸; vzhledem k tomu, že rasismus a rasová diskriminace přetrvávají, a to i v oblasti migrace a azylu; vzhledem k tomu, že rasizování migranti neúměrně čelí porušování práv na hranicích Unie a v rámci azylových a přijímacích systémů; vzhledem k tomu, že chybí výslovné záruky proti rasismu;
- BO. vzhledem k tomu, že situace intersexuálních osob v EU zůstává veřejnosti v EU do značné míry neznámá; vzhledem k tomu, že v dubnu 2024 podpořilo několik členských států Rady Evropy první rezoluci Rady OSN pro lidská práva o boji proti diskriminaci, násilí a škodlivým praktikám vůči intersexuálním osobám;
- BP. vzhledem k tomu, že většina členských států nedostatečně provádí směrnici o rasové rovnosti; vzhledem k tomu, že rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV o rasismu a xenofobii nebylo některými členskými státy plně nebo správně provedeno; vzhledem k tomu, že je třeba vyvinout větší úsilí v boji proti strukturálnímu rasismu, včetně dopadu násilných pravicově extremistických narativů ve společenské diskusi³⁹, a zajistit, aby členské státy dodržovaly antidiskriminační právní předpisy EU;
- BQ. vzhledem k tomu, že přístup obětí rasistických trestných činů z nenávisti a dalších forem trestných činů z nenávisti a diskriminace ke spravedlnosti zůstává v několika členských státech výrazně omezen kvůli nedostatečným podpůrným službám, překážkám při uznávání rasistické a nenávistné motivace a nedostatečnému prosazování antidiskriminačních právních předpisů; vzhledem k tomu, že v důsledku toho rasizované komunity a další marginalizované skupiny nadále čelí porušování práv, aniž by měly přístup k účinným opravným prostředkům;

³⁸ <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/ecri-s-recommendations-on-integration-and-inclusion-of-migrants-new-factsheet>

³⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0419>

- BR. vzhledem k tomu, že několik členských států soustavně přehlíží rozsudky ESLP;
- BS. vzhledem k tomu, že článek 151 Smlouvy o fungování EU odkazuje na základní sociální práva, například na ta, která jsou uvedena v Evropské sociální chartě; vzhledem k tomu, že socioekonomické nerovnosti, včetně chudoby a sociálního vyloučení, v celé EU narůstají, což vzbuzuje značné obavy; vzhledem k tomu, že tyto socioekonomické nerovnosti jsou i nadále hluboce rasově podmíněné, přičemž přetrvávají strukturální rozdíly v přístupu ke vzdělávání, zdravotní péči, bydlení, zaměstnání a akumulaci bohatství, které nadále vylučují rasizované skupiny z rovné účasti ve společnosti a udržují mezigenerační cykly chudoby a marginalizace; vzhledem k tomu, že nerovnost v oblasti bydlení i počet osob bez domova v několika členských státech znepokojivým tempem vzrostly⁴⁰;
- BT. vzhledem k tomu, že Komise by se měla zabývat tím, jaké kroky je třeba přijmout, aby EU přistoupila k Evropské sociální chartě;
- BU. vzhledem k tomu, že byly vzneseny návrhy, aby Rada Evropy a její členské státy přijaly protokol k EÚLP, včetně práva na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí;
- BV. vzhledem k tomu, že ESLP ve svém rozsudku ve věci *KlimaSeniorinnen v. Švýcarsko* uznal, že nepřijetí odpovídajících opatření proti změně klimatu ze strany států může představovat porušení práva na respektování soukromého a rodinného života podle článku 8 EÚLP; vzhledem k tomu, že rozsudek zdůrazňuje naléhavou potřebu zajistit vymahatelné právo na čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí v rámci EÚLP, a tím zajistit soudržnost, předvídatelnost a ochranu veřejnosti;
- BW. vzhledem k tomu, že některé členské státy zveřejnily dopis týkající se výkladu základních práv v rámci EÚLP;
- BX. vzhledem k tomu, že evropskými normami v oblasti lidských práv jsou práva, zásady a povinnosti stanovené ve Smlouvách EU, úmluvách a právu EU, které odrážejí společné chápání minimální úrovně ochrany; vzhledem k tomu, že mezinárodní normy v oblasti lidských práv jsou minimálními normami pro ochranu lidských práv, které mezinárodní společenství formálně schválilo prostřednictvím univerzálních smluv, mezinárodního obyčejového práva a všeobecně uznávaných zásad; vzhledem k tomu, že tyto normy zavazují státy nebo jim poskytují vodítko při zacházení s jednotlivci;

Základní práva v sázce

1. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby respektovaly a prosazovaly hodnoty EU zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU; dále

40 <https://pace.coe.int/en/files/3%204542/html>

naléhavě vyzývá Komisi, aby plnila své povinnosti, jako je systematické provádění důkladných posouzení dopadů na základní práva při přípravě a předkládání legislativních návrhů, zahájení řízení o nesplnění povinnosti, je-li to zapotřebí, a využívání zrychlených řízení pouze v nezbytně nutných případech;

2. vyzývá Komisi, aby výroční zprávy o uplatňování Listiny posílala tím, že poskytne celounijní přehled o jejím uplatňování v rámci EU, včetně posouzení, jak jsou dodržována ustanovení Listiny, dále včetně doporučení členským státům a jasnějších navazujících opatření ke zjištěným problémům v oblasti základních práv;
3. vyjadřuje znepokojení nad tím, že rozdílné vnitrostátní výklady vedou k nedostatečnému uplatňování některých ustanovení Listiny, jak upozornila zpráva agentury FRA o základních právech za rok 2025; vyzývá Komisi, aby přijala účinná opatření k zajištění plného a jednotného uplatňování Listiny v celé EU, a členské státy, které tak dosud neučinily, aby určily vnitrostátní kontaktní místa s cílem zajistit, aby vnitrostátní právní předpisy, politiky a projekty financované EU byly plně v souladu s Listinou; domnívá se, že orgány EU by měly důrazněji odsoudit porušování základních práv a stejně důrazně vyzvat členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k jejich řešení; vyzývá ke zlepšení osvětových kampaní na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni, a to i ve spolupráci s agenturou FRA, s cílem umožnit jednotlivcům, aby plně chápali a uplatňovali svá práva;
4. oceňuje úlohu agentury FRA při monitorování situace v oblasti základních práv v EU, při podpoře tvůrců politik, kterým poskytuje údaje, analýzy a poradenství, a při zajišťování toho, aby byla základní práva dodržována a prosazována ve stávajících a budoucích právních předpisech a politikách EU; zdůrazňuje potřebu zajistit agentuře FRA větší lidské a finanční zdroje, aby mohla plně a účinně plnit úkoly, které jí byly svěřeny;
5. vyzývá Komisi, aby i nadále zvyšovala účinnost a soudržnost stávajících nástrojů, včetně mechanismů monitorování a hodnocení; uznává klíčovou úlohu horizontálních základních podmínek v nařízení o společných ustanoveních⁴¹ při zajišťování systematického uplatňování Listiny a sladování programů Unie jak s Listinou, tak s hodnotami EU zakotvenými v článku 2 Smlouvy o EU; zdůrazňuje, že je třeba zajistit větší transparentnost a zapojení zúčastněných

⁴¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj>).

stran;

Demokracie pod tlakem

6. opakuje, že úpadek demokracie, útoky na nezávislost soudnictví a ohrožení občanského prostoru nejsou ojedinělými incidenty, ale součástí systémového oslabování právního státu v několika členských státech, jak potvrzuje zpráva agentury FRA o základních právech za rok 2025 a zpráva Komise o právním státu za rok 2025; zdůrazňuje, že tyto trendy podkopávají vzájemnou důvěru mezi členskými státy a řádné fungování vnitřního trhu;
7. se znepokojením bere na vědomí rostoucí politické vměšování do soudnictví, šikanování soudců a státních zástupců a využívání disciplinárních řízení k umlčení nezávislých soudních hlasů, jak zdokumentovala agentura FRA a Rada Evropy; připomíná, že částečné nebo symbolické reformy v několika členských státech, jako např. v Maďarsku, nemohou nahradit skutečné dodržování nezávislosti soudnictví, účinné protikorupční záruky a respektování občanské společnosti; zdůrazňuje, že tyto prvky jsou neoddělitelně spjaty s ochranou základních práv, včetně práva na účinnou právní ochranu, rovnost před zákonem a přístup ke spravedlnosti, jak je zakotveno v člancích 20 a 47 Listiny;
8. znovu vyzývá Komisi a Radu, aby okamžitě zahájily jednání s Parlamentem o mechanismu EU pro demokracii, právní stát a základní práva v podobě interinstitucionální dohody zahrnující všechny hodnoty Unie zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU, včetně stálého politického cyklu mezi orgány EU, který by integroval všechny stávající nástroje, včetně postupu podle článku 7 Smlouvy o EU, postupu pro posílení právního státu, zprávy o právním státu, nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu, nařízení o společných ustanoveních a řízení o nesplnění povinnosti, do jediného, vymahatelného rámce;
9. vyzývá Komisi, aby systematicky používala a důsledně prosazovala nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a zajistila, aby finanční prostředky EU nepřispívaly k porušování hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU;
10. vyzývá orgány EU, aby zahájily dialog s Radou Evropy a vládami členských států s cílem zajistit, aby ochrana základních lidských práv byla i nadále účinná; připomíná, že každé omezení výkonu práv a svobod uznaných Listinou musí být stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod;
11. naléhavě vyzývá členské státy, zejména ty, které mají značný počet neprovedených rozsudků ESLP, aby urychlily jejich provádění a zavedly transparentní vnitrostátní monitorovací mechanismy s cílem zajistit jejich dodržování; vyzývá Komisi a Radu, aby posílily spolupráci s Radou Evropy při podpoře účinného výkonu těchto

rozsudků;

12. vyjadřuje vážné znepokojení nad tím, že Maďarsko pokračuje v systémovém porušování hodnot zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU, přestože se na tuto zemi od roku 2018 vztahuje postup podle čl. 7 odst. 1 Smlouvy o EU, ovšem bez hmatatelného pokroku; zdůrazňuje, že toto pokračující oslabování demokratických standardů a základních práv ohrožuje důvěryhodnost Unie jako společenství hodnot; vyjadřuje politování nad záměrným oslabováním nezávislosti soudnictví, plurality sdělovacích prostředků a akademické svobody, zneužíváním mimořádných pravomocí a útoky na občanskou společnost a osoby LGBTIQ+; konstatuje, že zpráva Komise o právním státu za rok 2025 a zpráva agentury FRA o základních právech za rok 2025 potvrzují další zhoršení z hlediska systému brzd a protivah, rozšířenou korupci a nedodržování rozsudků SDEU a ESLP; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zahájily postup podle čl. 7 odst. 2 Smlouvy o EU; vyzývá Radu, aby přijala doporučení pro jednotlivé země, včetně jasných lhůt a měřitelných referenčních hodnot;
13. připomíná, že využívání diskreční pravomoci by mělo být kontrolováno soudními nebo jinými nezávislými přezkumy; vyzývá členské státy, aby zavedly mechanismy pro prevenci, nápravu a postihování zneužívání diskreční pravomoci a aby svá rozhodnutí řádně odůvodnily, zejména pokud se dotýkají práv jednotlivců;
14. připomíná, že podle norem OSN pro prosazování práva se donucovací orgány musí nejprve pokusit použít nenásilné prostředky⁴²; vyzývá v této souvislosti členské státy, aby dodržovaly normy OSN pro prosazování práva; připomíná, že donucovací orgány nesou plnou odpovědnost za plnění svých povinností; zdůrazňuje, že je důležité zajistit, aby vyšetřování jakýchkoli údajných případů nepřiměřeného použití síly a diskriminačního zacházení ze strany donucovacích orgánů bylo transparentní, nezávislé a účinné; vyzývá Komisi, aby na základě standardů, doporučení a hlavních zásad OSN zavedla celounijní pokyny pro transparentní, nezávislý a důsledný výběr, testování a zkušební postupy, pokud jde o zbraně používané příslušníky donucovacích orgánů; vyzývá členské státy, aby shromažďovaly údaje o jakémkoli použití síly a o jeho příčinách a důsledcích;
15. je hluboce znepokojen rostoucí mírou korupce zaznamenanou v některých členských státech a výskytem případů korupce týkajících se vysoce postavených úředních osob a politiků; naléhavě vyzývá členské státy, aby bojovaly proti korupci a plně dodržovaly doporučení skupiny GRECO, včetně doporučení vzešlých z jejího

pátého kola hodnocení osob s nejvyššími výkonnými funkcemi a donucovacích orgánů, a doporučení vydaná dalšími příslušnými mezinárodními a evropskými orgány, včetně Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO), jakož i doporučení vyplývající z protikorupčních úmluv OSN a Rady Evropy;

16. pozitivně vnímá směrnici o boji proti korupci a vyzývá k zajištění jejího účinného, včasného a ambiciózního provádění s cílem posílit boj proti korupci;
17. vyzývá členské státy, aby zajistily transparentnost veřejných výdajů a politického financování a chránily oznamovatele, kteří odhalují korupci ve veřejných institucích a soukromém sektoru;
18. vyzývá Komisi, aby provedla komplexní posouzení provádění směrnice o ochraně oznamovatelů a přijala nezbytná opatření k zajištění jejího úplného a správného provedení ve vnitrostátním právu;
19. vyjadřuje vážné znepokojení nad zhoršením situace v oblasti svobody sdělovacích prostředků a bezpečnosti novinářů a aktérů v oblasti sdělovacích aktérů v několika členských státech, zejména v těch, které se v žebříčku světového indexu svobody tisku za rok 2025 umístily na nejnižším místě, a nad rostoucím tlakem a útoky na redakční nezávislost a novinářskou integritu a politickým vměšováním v těchto oblastech;
20. připomíná, že svoboda a pluralita sdělovacích prostředků, včetně kvalitních, udržitelně a transparentně financovaných a nezávislých zpravodajských médií, tradičních i digitálních, jakož i nezávislí a investigativní novináři, ověřovatelé faktů a výzkumní pracovníci a silné nezávislé veřejnoprávní sdělovacích prostředky, mají zásadní význam pro demokracii a jsou zárukou proti zneužívání moci a nejlepším prostředkem boje proti dezinformacím;
21. odsuzuje represivní strategie uplatňované vládami některých členských států, jako je používání strategických soudních řízení proti účasti veřejnosti a očerňujících kampaní, rostoucí vliv oligarchů napojených na vlády, sílící koncentraci vlastnictví sdělovacích prostředků, která může mít dopad na pluralitu sdělovacích prostředků a redakční nezávislost v celé EU, a státní kontrolu nad veřejnými sdělovacími prostředky, občanskou společností a akademickými institucemi, což jsou všechno jevy, které vedou k autocenzuře a stále většímu úpadku sdělovacích prostředků a akademické svobody;
22. vyjadřuje politování nad tím, že vysoce postavené úřední osoby v některých členských státech stále častěji omezují komunikaci s klíčovými sdělovacími prostředky; zdůrazňuje, že takovéto kroky omezují svobodu sdělovacích prostředků a snižují transparentnost a mohou přispívat k šíření manipulativních dezinformací ve veřejném

prostoru; zdůrazňuje, že úřední osoby mají zvláštní odpovědnost při komunikaci s veřejností; zdůrazňuje, že šíření dezinformací nebo veřejné útoky na novináře ze strany úředních osob jsou rostoucím problémem, který se podílí na utváření prostředí benevolentního k propagandě, polarizaci, nenávistným verbálním projevům a dokonce i trestným činům z nenávisti; naléhavě vyzývá všechny veřejné činitele, aby uznali a převzali svou odpovědnost v oblasti komunikace s veřejností a aby zajistili, že jejich projev bude vždy uctivý, věcný a profesionální;

23. vyjadřuje politování nad systémovými selháními při vyšetřování a stíhání trestných činů proti novinářům v několika členských státech; zdůrazňuje, že jsou naléhavě třeba silnější záruky a pevné právní rámce, které novináře ochrání; zdůrazňuje, že pokud trestné činy odhalené novináři nejsou vyšetřovány a stíhány, vystavuje je to zvýšenému riziku hrozeb a násilí; naléhavě vyzývá vnitrostátní orgány, aby ukončily beztrestnost prostřednictvím důkladného a transparentního vyšetřování a stíhání; vzdává hold Jánovi Kuciakovi, Daphne Caruanové Galiziové a Giorgiosovi Karaivazovi a oceňuje jejich zásadní práci v oblasti investigativní žurnalistiky; vyzývá příslušné orgány, aby zajistily, že spravedlnosti bude konečně učiněno zadost;
24. důrazně odsuzuje všechny formy násilí, výhrůžky, zastrašování a sledování namířené proti novinářům, jakož i obtěžování a kriminalizaci novinářů kvůli jejich práci; vyzývá ke zrušení trestného činu pomluvy; zdůrazňuje, že terčem útoků jsou zejména novinářky a že je tato skutečnost znepokojující; poukazuje na to, že takové prostředí nepřátelsky naladěné vůči novinářské práci by mohlo vést k autocenzuře nebo odrazovat jednotlivce od toho, aby si zvolili povolání novináře;
25. vyzývá Komisi, členské státy a kandidátské a potenciální kandidátské země, aby zajistily okamžitou a účinnou bezpečnost a ochranu novinářů, zejména investigativních novinářů a pracovníků ve sdělovacích prostředcích, včetně těch, kteří bojují proti korupci na nejvyšších úrovních veřejné správy;
26. vyzývá Komisi a členské státy, aby podporovaly svobodné, nezávislé a pluralitní sdělovací prostředky; zdůrazňuje, že je třeba zajistit silnou právní ochranu veřejnoprávních sdělovacích prostředků, zaručit jejich redakční nezávislost a stabilní financování a chránit je před politickým vlivem a vměšováním, aby mohly účinně a nestranně sloužit veřejnému zájmu; vyzývá Komisi, aby vývoj této situace v celé EU pečlivě sledovala a řešila přetrvávající problémy;
27. připomíná několik případů, kdy došlo na základě falešných obvinění k zadržení novinářů s občanstvím EU, kteří plnili svou povinnost v neunijních, mj. v kandidátských zemích; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby v souladu s doporučením Komise (EU) 2022/758

vynaložily větší snahu o pomoc s propuštěním těchto svévolně zadržovaných novinářů a s jejich návratem; vyzývá Komisi, aby věnovala obzvláštní pozornost případům bezdůvodného zadržování novinářů v kandidátských zemích, včetně Turecka, a soudnímu řízení vedenému proti švédskému novináři Joakimu Medinovi;

28. naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila plné a správné provádění evropského aktu o svobodě médií; dále naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily rychlé a řádné provedení směrnice proti strategickým soudním řízením proti účasti veřejnosti a přijaly účinná opatření k ukončení všech případů strategických řízení proti účasti veřejnosti v celé EU;
29. vyzývá členské státy, aby se řídily doporučením platformy Rady Evropy pro bezpečnost novinářů, které se týká posílení ochrany novinářů v exilu, včetně záruk proti zneužívání červeného oběžníku Interpolu;
30. připomíná, že 16 členských států EU se nedávno zavázalo k posílení podpory integrity informací a nezávislých sdělovacích prostředků; bere na vědomí, že několik členských států přijalo zvláštní akční plány a podniklo kroky k vytvoření specializovaných podpůrných struktur k zajištění bezpečnosti novinářů;

Prolínání základních práv, demokracie a technologií

31. poukazuje stále výraznější trend, kterým je manipulace voleb v EU ze strany domácích i zahraničních aktérů; vyzývá Komisi, aby pravidelně prováděla zvláštní analýzu nástrojů, které mají členské státy k dispozici a které používají v boji proti dezinformacím a zahraničnímu vměšování v souvislosti s volebními procesy, neboť tyto hrozby ohrožují základní práva, mimo jiné pokud jde o právo přijímat a šířit informace, demokratickou účast a svobodné a spravedlivé volby;
32. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily, že veškerá opatření přijímaná k ochraně EU před zahraničním vměšováním a manipulací s informacemi musí zahrnovat pevné a důrazné záruky ochrany základních práv, mimo jiné svobody projevu; bere na vědomí mechanismus „štít pro demokracii“, který nově navrhla Komise, a vyjadřuje svůj záměr konstruktivně se zapojit do jeho dalšího rozvoje;
33. vyzývá Komisi, aby posoudila, zda jsou omezující opatření EU uložená vůči několika akademickým pracovníkům, vědcům a analytikům v souladu s požadavky přiměřenosti a nezbytnosti podle práva EU a článku 11 Listiny a zda jsou navržena tak, aby minimalizovala svůj dopad na hospodářská, sociální a kulturní práva;

připomíná, že musí být zaručeno právo být vyslechnut⁴³;

34. vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily účinné provádění a prosazování nařízení o digitálních službách, aktu o umělé inteligenci⁴⁴ a nařízení o transparentnosti a cílení politické reklamy⁴⁵, včetně zajištění odpovídajících lidských a technických zdrojů na ochranu integrity budoucích voleb v EU;
35. uznává důležitou úlohu digitálních technologií při podpoře přístupu k informacím a demokratické účasti; zdůrazňuje, že obchodní model platform sociálních médií založený na mikrocílení může stimulovat návykové chování a vést ke zvyšování dosahu rozvratného obsahu, což má závažné důsledky pro základní práva, jako jsou práva dítěte, právo na ochranu osobních údajů, rovnost a nediskriminace; zdůrazňuje, že platformy sociálních médií jsou často využívány jako prostředek zahraničního vměšování a hybridních útoků, a to vzhledem ke svým zesíleným účinkům na sociální soudržnost a demokratické procesy; zdůrazňuje, že tyto výzvy je třeba řešit jako součást ekosystému širší odolnosti EU;
36. vyzývá Komisi, aby posílila povinnosti velmi velkých online platform a velmi velkých internetových vyhledávačů v oblasti posuzování a zmírňování rizik a aby zajistila účinná následná opatření; naléhavě vyzývá Komisi, aby v době, kdy čelí pokusům o oslabení nařízení o digitálních službách, zůstala pevná a pokračovala v probíhajících vyšetřováních velkých online platform;
37. zdůrazňuje výzvy, které představují chatboty generativní umělé inteligence, včetně potenciálu těchto systémů způsobovat prostřednictvím svých interakcí kognitivní újmu; domnívá se, že se nové technologie, včetně systémů umělé inteligence, musí řídit zásadami transparentnosti, vysvětlitelnosti, spravedlnosti a odpovědnosti a musí zajišťovat odpovídající záruky v algoritmických systémech, jako je provádění nezávislých posouzení dopadů, s cílem zabránit tomu, aby prohlubovaly diskriminaci a stávající nerovnosti; sdílí názor generálního tajemníka OSN, že by algoritmy neměly být tím, kdo výlučně určuje informace, k nimž mají lidé přístup, a že

⁴³ <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2026/01/european-union-restrictive-measures-against-academics-negatively-impact>.

⁴⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1689 ze dne 13. června 2024, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>).

⁴⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/900 ze dne 13. března 2024 o transparentnosti a cílení politické reklamy (Úř. věst. L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj>).

technologické společnosti by měly zajistit, aby jejich algoritmy a systémy doporučující obsah byly navrženy a používány způsobem, který neoslabuje základní práva a demokratické hodnoty;

38. připomíná, že podle článku 27 nařízení o digitálních službách musí poskytovatelé online platform ve svých podmínkách stanovit hlavní parametry, které jsou v jejich doporučovacích systémech používány, veškeré možnosti, které mají uživatelé k dispozici ke změně nebo ovlivnění těchto parametrů, a vysvětlení, proč je danému uživateli navržen určitý obsah; naléhavě vyzývá online zprostředkovatele, aby ukončili praktiky, které záměrně využívají polarizaci za účelem zisku;
39. zdůrazňuje negativní dopady, které mohou mít on-line platformy na základní práva a duševní zdraví dětí; zdůrazňuje, že je třeba v internetovém prostředí chránit děti, a vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala, zda stávající právní rámce mohou tyto obavy účinně řešit, přičemž je třeba se obzvláště zaměřit na to, aby byl při tomto posuzování zajištěn velký důraz na práva dětí a základní práva; poukazuje na to, že připravovaný akt o digitální spravedlnosti musí účinně chránit děti na internetu a zaručit jejich práva; dále vyzývá Komisi, aby dětem zajistila vysokou úroveň soukromí, bezpečnosti a ochrany a lépe je chránila před škodlivým a nezákonným obsahem a před reklamou založenou na profilování;
40. vítá oznámení prvního celounijního šetření dopadů sociálních médií na kvalitu života a vyzývá Komisi, aby tento proces urychlila;
41. vyzývá k větším investicím do mediální a digitální gramotnosti, neboť se jedná o nejúčinnější ochranu před manipulací; naléhavě vyzývá členské státy, aby do školních a vysokoškolských osnov zahrnuly mediální a digitální gramotnost, občanskou výchovu, evropské dějiny, dodržování základních práv, kritické myšlení a podporu účasti veřejnosti a uznaly je jako prvky kriticky důležité pro smysluplnou účast na demokratickém životě a účinný výkon základních práv, včetně svobody projevu a práva na informace; zdůrazňuje, že je třeba souběžně pracovat na zvyšování informovanosti o tom, jak bojovat proti dezinformacím, a na podpoře digitální gramotnosti; požaduje koordinovanou strategii EU v oblasti mediální a digitální gramotnosti s projekty, které přinesou hmatatelné výsledky s významným rozsahem v celé EU;
42. vyjadřuje politování nad stále rozšířenější praxí státního sledování nezávislých sdělovacích prostředků a novinářů prováděného zpravodajskými službami; důrazně odsuzuje pokusy některých vlád prezentovat nezávislé sdělovací prostředky a novináře jako hybné síly radikalizace nebo omezit jejich práci tím, že je označí za hrozbu pro společnost nebo národní bezpečnost;
43. opakuje, že sledování musí být prováděno v souladu se zákonem, sloužit legitimnímu cíli a musí být nezbytné a přiměřené vzhledem

k hrozbě, kterou představuje pro základní práva a demokracii; vyjadřuje politování nad tím, že právní rámec některých členských států neposkytuje přesné, účinné a komplexní záruky týkající se povolování a provádění opatření týkajících se sledování a případných opravných mechanismů proti takovýmto opatřením; zdůrazňuje, že veškerá opatření související se sledováním musí podléhat odpovídajícímu soudnímu přezkumu a účinnému dohledu; je znepokojen případy neodůvodněného odvolávání se na „národní bezpečnost“, které slouží jako odůvodnění pro zavádění a používání špionážního softwaru a pro zajištění absolutního utajení a vyhýbání se vyvozování odpovědnosti; vítá prohlášení Komise, v němž v souladu s judikaturou SDEU uvádí, že pouhý odkaz na národní bezpečnost nelze vykládat jako neomezenou výjimku z uplatňování práva EU a je třeba vyžadovat jasné odůvodnění; vyzývá Komisi, aby na toto prohlášení navázala opatřeními v případech, kdy existují známky porušení předpisů; domnívá se, že v demokratické a transparentní společnosti, která dodržuje zásady právního státu, by takovéto sledování ve jménu národní bezpečnosti mělo být výjimkou, nikoliv pravidlem;

44. připomíná svou výzvu členským státům⁴⁶, aby se řídily doporučeními výboru PEGA a Benátské komise, které poskytují důležité pokyny pro zajištění dodržování základních práv a zásad právního státu a demokratického dohledu; zdůrazňuje potřebu plné odpovědnosti a transparentnosti ve všech případech intruzivního sledování; naléhavě vyzývá Komisi, aby reagovala na rostoucí hrozby, které představují špionážní technologie; vyzývá k účinnému soudnímu dohledu, aby se zajistilo, že sledování nebude nikdy použito proti novinářům, aktivistům nebo politickým oponentům;
45. naléhavě vyzývá k tomu, aby bylo dokončeno přistoupení EU k EÚLP; připomíná, že SDEU ve svém posudku 2/13 identifikoval řadu právních překážek přistoupení, a zdůraznil, že je důležité tyto překážky řešit s cílem umožnit včasné a úspěšné přistoupení EU; zdůrazňuje, že tento krok je zásadně důležitý pro sladění právního rámce EU s nejvyššími standardy ochrany lidských práv;

Základní práva na hranicích a migrační politika

46. připomíná, že nový legislativní rámec stanovený v Paktu EU o migraci a azylu stanoví revidovaná pravidla pro azylová řízení, správu hranic a solidaritu; poukazuje na to, že jeho účinné provedení vyžaduje plné dodržování základních práv; zdůrazňuje, že dodržování základních práv musí být i nadále pečlivě monitorováno;
47. vyzývá EU a členské státy, zejména jejich příslušné orgány, aby ve svých migračních politikách dodržovaly mezinárodní povinnosti

⁴⁶ Zejména se jedná o Řecko, Kypr, Itálii, Maďarsko, Polsko a Španělsko.

a závazky v oblasti lidských práv, podporovaly rychlé vyšetřování, pečlivě sledovaly dopad těchto politik na základní práva, a to jak v kontextu stávajících právních rámců, tak při vypracovávání budoucích právních předpisů, a aby se zdržely přijímání migračních politik, které prohlubují nerovnost a vyloučení; vybízí EU a členské státy, aby zohlednily situaci a specifické potřeby zranitelných skupin; vyzývá k vytvoření mechanismu pro sledování dodržování těchto povinností.

48. vyzývá členské státy, aby plně a včas prováděly Pakt o migraci a azylu; zdůrazňuje, že je třeba dodržet lhůtu pro jeho provedení; se znepokojením konstatuje, že některé členské státy nejsou připraveny na to, aby lhůtu pro provedení dodržely, a to i pokud jde o ustanovení týkající se základních práv, a vybízí k trvalé podpoře a spolupráci s cílem zajistit plné provedení paktu; poukazuje na to, že mezinárodní právo potvrzuje, že žádat o azyl není protiprávním činem, a proto nikoho nelze svévolně zadržovat pouze proto, že je žadatelem o azyl; připomíná, že zadržování žadatelů o azyl musí být krajním opatřením v případech, kdy nelze účinně uplatnit mírnější donucovací opatření; zdůrazňuje, že jakékoli zadržování žadatelů o azyl musí být výjimečné, nezbytné a přiměřené a může být nařízeno pouze na základě individuálního posouzení z konkrétních důvodů stanovených právními předpisy EU;
49. důrazně odsuzuje porušování základních práv na hranicích, špatné zacházení a používání násilí ze strany vnitrostátních orgánů, jako jsou donucovací orgány a pohraniční stráž; konstatuje, že tyto praktiky často nejsou hlášeny a vyšetřovány; dále konstatuje, že několik členských států nadále čelí značnému operačnímu tlaku na svých vnějších hranicích; zdůrazňuje, že tyto výzvy vyžadují koordinovanou evropskou reakci, včetně zjednodušených a účinných postupů, v plném souladu s platným unijním a mezinárodním právním rámcem;
50. opakuje, že podle mezinárodního mořského práva je povinností pomáhat osobám v tísni, a naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zavedly stálé a koordinované pátrací a záchranné operace s rychlým vyloděním; dále vyzývá členské státy, aby přijaly veškerá možná opatření k záchraně životů lidí ohrožených na moři; vyzývá rovněž k zajištění toho, aby pátrací a záchranné operace mohly probíhat v souladu s právem EU a mezinárodním právem a aby tyto operace byly pokud možno koordinovány mezi příslušnými aktéry, včetně orgánů členských států, příslušných agentur EU a relevantních nevládních subjektů;
51. připomíná, že článek 46 nařízení o Evropské agentuře pro pohraniční

a pobřežní stráž⁴⁷ může být aktivován v případech potenciálního porušování základních práv; vyzývá agenturu, aby proaktivně plně využívala všechny nástroje, které má k dispozici, zejména možnost aktivovat článek 46 v případě potenciálního porušení základních práv;

52. naléhavě vyzývá členské státy, aby řádně zohlednily doporučení komisaře Rady Evropy pro lidská práva, která uvedl ve své zprávě nazvané „Protecting the Defenders: Ending repression of human rights defenders assisting refugees, asylum seekers and migrants in Europe“⁴⁸ (Ochrana obránců lidských práv: ukončení represí vůči obráncům lidských práv, kteří pomáhají uprchlíkům, žadatelům o azyl a migrantům v Evropě); zdůrazňuje, že je důležité vést veřejnou diskusi založenou na respektování lidské důstojnosti, a zároveň význam uvážlivé veřejné diskuse o migraci a azylu založené na faktech; důrazně odsuzuje opakující se protiuprchlickou a protipřistěhovaleckou rétoriku;

Genderově podmíněné násilí, práva žen a práva osob LGBTIQ+

53. důrazně odsuzuje zhoršení situace v oblasti práv žen a LGBTIQ+ osob v několika členských státech; vyzývá Komisi a členské státy, aby chránily a podporovaly genderovou rovnost a základní práva, mimo jiné řešením dezinformací a organizovaných kampaní, které se snaží tato práva omezit, a aby přijaly nezbytná opatření k podpoře genderového zastoupení;
54. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření zaměřená na hnutí bojující proti rovnosti žen a mužů a právům, včetně hnutí namířených proti LGBTIQ+ osobám, a aby provedly hloubkový výzkum, monitorování a analýzu dopadu těchto hnutí s cílem lépe porozumět jejich strategiím, pokud jde o jejich akce, koordinaci a financování; zdůrazňuje, že tyto poznatky mají zásadní význam pro ochranu inkluzivní a tolerantní Evropy založené na hodnotách zakotvených v článku 2 Smlouvy o EU;
55. naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že v nadcházejícím VFR nebudou k dispozici žádné finanční prostředky EU pro skupiny bojující proti genderu a právům, jejichž cílem je zvrátit významný pokrok v oblasti práv žen a práv LGBTIQ+ osob, ani pro žádné skupiny nebo projekty, které nerespektují hodnoty EU a základní práva uvedená v Listině; naléhavě vyzývá Komisi, aby v členských státech pečlivě sledovala čerpání finančních prostředků poskytnutých v rámci sdíleného řízení, které jsou určeny na

⁴⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896 ze dne 13. listopadu 2019 o Evropské pohraniční a pobřežní strážce a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624 (Úř. věst. L 295, 14.11.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

⁴⁸ <https://rm.coe.int/recommendation-protecting-the-defenders-ending-repression-of-human-rig/1680ae9b1c>.

prosazování genderové rovnosti a podporu občanské společnosti, mj. ženských nevládních organizací, s cílem zajistit, aby výzvy k předkládání návrhů související se získáním těchto finančních prostředků nebyly záměrně pozastavovány nebo rušeny;

56. vyjadřuje vážné znepokojení nad silícími útoky na komunitu LGBTIQ+ a její základní práva v některých členských státech; zdůrazňuje, že tyto útoky porušují právo na nediskriminaci, právo na rovnost před zákonem a právo na rovnocennou ochranu před zákonem bez diskriminace; vyzývá EU a členské státy, aby bojovaly proti všem formám násilí a diskriminace vůči LGBTIQ+ osobám a řešily rozdíly v ochraně vyplývající z nejednotného provádění ochranných opatření v jednotlivých členských státech; vítá novou Strategii pro rovnost LGBTIQ+ osob na období 2026–2030 a vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily její rychlé provádění; vyzývá členské státy, aby obnovily nebo přijaly nové vnitrostátní akční plány nebo strategie pro LGBTIQ+ osoby, které doplní iniciativy EU o účinná vnitrostátní opatření;
57. zdůrazňuje, že neexistence postupů právního uznání genderové identity představuje porušení základních práv; odsuzuje konverzní praktiky, zejména praktiky, jejichž cílem je změnit, utlumit nebo potlačit něčí sexuální orientaci, genderovou identitu nebo genderové vyjádření, neboť se jedná o porušování základních práv, a naléhavě vyzývá Komisi, aby proti těmto praktikám bojovala prostřednictvím konkrétních opatření; dále v této souvislosti naléhavě vyzývá Komisi, aby v návaznosti na evropskou občanskou iniciativu „Zákaz konverzních praktik v Evropské unii“ předložila návrh právního aktu o zákazu konverzních praktik ve všech členských státech;
58. je hluboce znepokojen diskriminačními opatřeními zavedenými v některých členských státech pod záminkou boje proti „propagandě LGBTIQ+“, která přispívají ke znepokojivému nárůstu trestných činů z nenávisti a nenávistných verbálních projevů vůči LGBTIQ+ osobám; upozorňuje na negativní dopad těchto opatření na svobodu projevu a svobodu sdružování; zdůrazňuje, že tato opatření podporují diskriminaci a jsou v rozporu s právem EU; vyzdvihuje význam práva LGBTIQ+ osob na sebeurčení a příslušnou související judikaturu;
59. vyzývá všechny členské státy, aby v souladu s právem EU, Listinou a judikaturou SDEU a ESLP chránily práva LGBTIQ+ osob; dále naléhavě vyzývá Komisi, aby řešila přetrvávající neprovedení rozsudků SDEU týkajících se základních práv LGBTIQ+ osob a aby v této věci využila všechny mechanismy, které má k dispozici;
60. připomíná, že v několika členských státech přetrvávají právní překážky bránící přeshraničnímu uznávání partnerství, rodičovství a sňatků osob stejného pohlaví; varuje, že tyto praktiky nejen brání volnému pohybu LGBTIQ+ rodin v rámci EU, ale také porušují zásadu nediskriminace před zákonem, a upozorňuje na absenci

jednotné ochrany LGBTIQ+ osob v rámci všech členských států; vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby začaly právně uznávat partnerství osob stejného pohlaví; vyzývá Komisi, aby přepracovala směrnici 2004/38/ES⁴⁹ tak, aby zahrnovala výslovné přeshraniční uznávání práv týkajících se soukromého a rodinného života; zdůrazňuje, že všechny děti jsou si před zákonem rovny a členské státy musí jednat v nejlepším zájmu dětí;

61. připomíná mandát Parlamentu týkající se nařízení o rodičovství, který podporuje uznávání rodičovství v celé EU bez ohledu na typ rodiny; vyzývá členské státy, aby urychleně přijaly nařízení o rodičovství, které přinese právní jistotu rodičům a dětem v celé EU a zajistí, aby rodičovství určené jedním členským státem EU bylo automaticky uznáno v celé EU; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila plné dodržování práva na volný pohyb osob, práv dítěte, práva pobytu a práva na sloučení rodiny v rámci EU, což všem občanům umožní požívat rovných práv a plně je uplatňovat;
62. oceňuje Plán EU pro práva žen a k němu připojené prohlášení o zásadách pro společnost založenou na genderové rovnosti; vyjadřuje však politování nad absencí významných finančních závazků; je znepokojen nedostatečnou úrovní ambicí, pokud jde o ochranu a podporu Unie rovnosti;
63. zdůrazňuje, že genderově podmíněné násilí na internetu i mimo něj je závažným a všudypřítomným trestným činem, který vážně porušuje základní práva a zásadu rovnosti před zákonem; vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly účinná opatření proti všem formám genderově podmíněného násilí na internetu i mimo něj;
64. je znepokojen tím, že formy a vzorce genderově podmíněného kybernetického násilí se stále vyvíjejí; upozorňuje na to, že mezi nejrozšířenější formy kybernetického násilí patří sdílení intimních materiálů bez souhlasu a nenávistné verbální projevy; upozorňuje, že je třeba vypracovat opatření k řešení a potírání posilování misogynních hodnot, pokud jde o genderovou rovnost a práva žen; zdůrazňuje, že je třeba hlouběji porozumět fenoménu „incelů“ a jejich ideologii, a poukazuje na význam prevence prostřednictvím aktivnějších politik boje proti tomuto jevu a jeho narativům;
65. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby řešily stále větší potenciální újmu a odrazující účinek, které mohou mít nové technologie, včetně umělé inteligence, na oběti, a aby zavedly

⁴⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. L 158, 30.4.2004, s. 77, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/38/oj>).

preventivní a podpůrná opatření; naléhavě vyzývá Komisi, aby přijala opatření proti všudypřítomnému násilí na internetu zaměřenému na ženy, které se stává stále větší překážkou účasti žen na veřejném životě a jejich rovného zastoupení; v této souvislosti naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby plně a řádně provedly příslušné právní předpisy, zejména směrnici o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí⁵⁰ a nařízení o digitálních službách;

66. důrazně odsuzuje šíření trestných činů z nenávisti a nenávistných verbálních projevů, mimo jiné na sociálních sítích; zdůrazňuje, že tyto činy představují vážnou hrozbu pro demokracii, právní stát a základní práva; upozorňuje na rizika, která pro demokratickou diskusi a základní práva představuje situace, kdy jsou svoboda projevu a svoboda informací zneužívány protidemokratickým hnutím a politiky k legitimizaci nenávistných verbálních projevů, dezinformací a zastrašování novinářů a menšin, a důrazně takovéto jednání odsuzuje; zdůrazňuje, že svoboda projevu musí být uplatňována v mezích zákona a v souladu s článkem 11 Listiny a nelze ji zneužívat jako záminku k oslabování demokracie a základních práv;
67. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly nezbytná opatření k boji proti nenávistným verbálním projevům a zločinům z nenávisti páchaným na internetu i mimo něj, zejména v případech, kdy takové jednání může přerůst v násilí, mj. v genderově podmíněné násilí; zdůrazňuje dále, že je důležité přijmout právní předpisy EU pro boj proti trestným činům z nenávisti a nenávistným verbálním projevům, mj. z důvodu, jako je genderová identita a sexuální orientace; vybízí Komisi, aby navázala na strategii pro rovnost osob LGBTIQ+ na období 2026–2030; vítá iniciativu Komise rozšířit seznam trestných činů EU uvedený v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU o nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti, přičemž zdůrazňuje, že je nutné zajistit důraznou trestněprávní reakci EU na tyto projevy a trestné činy;
68. naléhavě vyzývá Radu, aby rozšířila stávající seznam „trestných činů EU“ podle čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU, tak aby zahrnoval nenávistné verbální projevy a trestné činy z nenávisti; vyzývá Radu, aby v tomto směru aktivovala překlenovací ustanovení; vyzývá Komisi, aby byla připravena zahájit druhou fázi postupu a navrhnout směrnici zaměřenou na boj proti nenávistným projevům a trestným činům z nenávisti, a to jak na internetu, tak i mimo něj, a aby přihlédla k postoji Parlamentu v této věci⁵¹;

⁵⁰ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1385 ze dne 14. května 2024 o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Úř. věst. L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

⁵¹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0044_CS.html.

69. zdůrazňuje, že absence sexuálního a reprodukčního zdraví a práv nebo odepření přístupu k nim, mj. k bezpečnému a legálnímu umělému přerušení těhotenství, je jednou z forem genderově podmíněného násilí a představuje porušování lidských a základních práv; naléhavě vyzývá Komisi, aby aktivně usilovala o zajištění široké dostupnosti sexuálního a reprodukčního zdraví a práv; opakuje svou výzvu, aby bylo právo na bezpečné a legální umělé přerušení těhotenství zahrnuto do Listiny;
70. naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila řádné kroky v návaznosti na evropskou občanskou iniciativu „My Voice, My Choice: za bezpečné a přístupné interrupce“ a aby předložila návrh finančního mechanismu na podporu členských států, které jsou ochotny poskytovat bezpečné služby v oblasti sexuálního a reprodukčního zdraví, včetně bezpečného a legálního umělého přerušení těhotenství, všem osobám v EU, které k těmto službám stále nemají přístup;
71. poukazuje na to, že stále neexistuje definice znásilnění na základě absence souhlasu, která by platila v celé EU; vyzývá členské státy, aby zajistily, aby se v právních předpisech ani v praxi nepředpokládalo, že souhlas je udělen, pokud neexistuje fyzický odpor proti sexuálnímu chování, bez ohledu na to, zda pachatel hrozil použitím fyzického násilí či jej použil, nebo proto, že je obětí s pachatelem v intimním nebo manželském vztahu; vyzývá dále naléhavě všechny členské státy, které tak ještě neučinily, aby v souladu s Istanbulskou úmluvou a vyvíjejícími se mezinárodními standardy definovaly ve svých právních předpisech znásilnění na základě absence svobodně uděleného souhlasu; žádá Komisi, aby předložila návrh na takovou definici na úrovni EU; opakuje, že sexuální násilí, včetně znásilnění, je závažným porušením lidských práv a lidské důstojnosti;
72. připomíná řadu dokumentů, které byly zveřejněny v souvislosti s odsouzeným pachatelem sexuálně motivovaných trestných činů Jeffreyim Epsteinem a které poukazují na to, že bylo spácháno velké množství trestných činů a že v důsledku toho existuje velká skupina neznámých pachatelů; konstatuje, že je řádně doloženo, že Epstein měl síť, která zasahuje hluboko do mocenských kruhů v celé Evropě, včetně královských rodin, špičkových diplomatů a politiků; odsuzuje skutečnost, že se zatím nezjistilo, kolik členů této sítě vědělo o existujícím obchodování s lidmi, sexuálním vykořisťování dětí, podvodech a finančních trestných činech, kolik se jich těchto činů účastnilo a kteří to byli; zdůrazňuje, že nejenže je velmi znepokojivé, že tyto osoby jsou stále na svobodě, ale také, že nedostatek odpovědnosti oslabuje právní stát a důvěru veřejnosti v demokratické instituce; poukazuje na to, že případy s přeshraničními prvky v rámci EU by se měly řešit na úrovni Unie; vyslovuje pochybnosti nad tím, že je EU schopna vyšetřovat komplikované případy přeshraničních trestných činů páchaných společenskou elitou, zabránit jim a bojovat

proti nim; naléhavě vyzývá Komisi, aby bez odkladu pověřila odborné centrum prevence kriminality EU (Europol), aby spolu s Evropským úřadem pro boj proti podvodům a s orgány členských států vyšetřilo a analyzovalo povahu této trestné činnosti a zjistilo, kdo za ni nese odpovědnost;

73. naléhavě vyzývá členské státy, aby ve svých právních předpisech formálně uznaly femicidu jako samostatný genderově podmíněný trestný čin, aby přijaly komplexní strategii pro předcházení tomuto trestnému činu a boj proti němu a prosazovaly ji, aby zajistily účinné vyšetřování a stíhání všech takových případů a aby zajistily specializované azylové domy, poradenství a mechanismy odškodnění pro příbuzné obětí;
74. co nejdůrazněji odsuzuje používání znásilňování a dalších forem sexuálního násilí jako válečné zbraně a připomíná, že takové jednání může podle mezinárodního práva představovat válečný zločin nebo zločin proti lidskosti; naléhavě vyzývá k intenzivnějšímu úsilí o dokumentaci těchto zločinů a zdůrazňuje, že je důležité zajistit obětem sexuálního násilí, včetně obětí znásilnění ve válce, přístup k bezpečnému a legálnímu umělému přerušování těhotenství;
75. vyzývá všechny členské státy, aby ratifikovaly Istanbulskou úmluvu; vyjadřuje hluboké znepokojení nad členskými státy, které ji dosud neratifikovaly, a nad tím, že od ní některé státy odstoupily; zdůrazňuje, že se jedná o výsledek dlouhodobé dezinformační kampaně týkající se působnosti a cílů této úmluvy, kterou vedou protidemokratické síly v celé EU;

Vězni a podmínky ve věznicích

76. připomíná, že zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení stanovený v článku 4 Listiny a v článku 3 Evropské úmluvy o lidských právech je absolutní, neexistují z něj výjimky a vztahuje se bez omezení na všechny osoby, včetně osob zbavených osobní svobody; naléhavě vyzývá členské státy, aby zaručily možnost neomezených návštěv ze strany Evropského výboru pro zabránění mučení a v rámci vnitrostátních preventivních mechanismů ve všech vazebních zařízeních a neomezené plnění jejich doporučení;
77. se znepokojením konstatuje, že v některých členských státech je vyšetřovací vazba využívána nadměrně nebo bez dostatečného odůvodnění; naléhavě vyzývá členské státy k zajištění toho, aby se zbavení svobody před soudním řízením používalo pouze jako poslední možnost, v plném souladu s normami Evropské úmluvy o lidských právech a s presumpcí nevinou a aby zpřísnily soudní dohled a pravidelný přezkum rozhodnutí o zadržení;
78. důrazně odsuzuje systematickou přeplněnost, nedostatečnou lékařskou péči a nezákonné prodlužování vyšetřovací vazby; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily úplné dodržování Pravidel

Nelsona Mandely, Úmluvy OSN proti mučení a jejího opčního protokolu a evropských vězeňských pravidel a zlepšily vazební podmínky ve všech věznicích, přijaly preventivní a rehabilitační opatření, mj. v zařízeních pro nezletilé, řešily problém přeplněnosti, zajistily přístup ke zdravotní péči a službám v oblasti duševního zdraví a přijaly důslednější opatření k prevenci sebevražd; zdůrazňuje, že ochrana lidské důstojnosti je měřítkem demokratické síly společnosti;

79. vyzývá Komisi, aby v souladu s povinností EU chránit hodnoty zakotvené v článku 2 Smlouvy o EU řešila případy závažného porušování práv ve věznicích;

Občanská společnost v ohrožení

80. připomíná, že podle čl. 11 odst. 2 Smlouvy o EU musejí unijní orgány udržovat s organizacemi občanské společnosti a reprezentativními sdruženími otevřený, transparentní a strukturovaný dialog; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily účinné konzultační postupy v souladu s normami řádné veřejné správy, aby prosazovaly angažovanost a skutečnou účast občanů a organizací občanské společnosti na tvorbě politiky, a to i v záležitostech týkajících se ochrany a prosazování základních práv, a aby podporovaly jejich schopnost podílet se na politice EU a zároveň zajistily transparentnost a neomezené dodržování platných pravidel;
81. vyzývá Komisi a členské státy, aby pro organizace občanské společnosti zajistily udržitelné, flexibilní a dostupné financování a přístup ke spravedlnosti;
82. vítá návrh Komise v souvislosti s příštím VFR, který má umožnit přerozdělení zmrazených finančních prostředků organizacím občanské společnosti, a zdůrazňuje, že je třeba zaručit, aby bylo možné na základě části těchto zdrojů podpořit organizace, které usilují o prosazování základních práv a dalších hodnot EU v těch členských státech, v nichž byly tyto finanční prostředky zmrazeny; připomíná význam programu Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV) z hlediska ochrany a prosazování práv a hodnot zakotvených ve Smlouvách, v Listině a v příslušných mezinárodních úmluvách o lidských právech, zejména pokud jde o podporu organizací občanské společnosti a občanské a demokratické účasti, s cílem zachovat otevřenou, demokratickou, rovnou a inkluzivní společnost založenou na právech a dále ji rozvíjet; domnívá se, že nový program AgoraEU musí poskytovat záruky, které budou mít alespoň tutéž míru ambicí jako program CERV;
83. oceňuje strategii EU pro občanskou společnost, kterou zveřejnila Komise; oceňuje dále, že se tato strategie zaměřuje na organizace občanské společnosti a obránce lidských práv a zahrnuje opatření, jako je prohloubení účinné a smysluplné spolupráce s občanskou

společností, zajištění otevřeného, bezpečného a příznivého občanského prostoru na základě podpory a ochrany, včetně snížení administrativní zátěže organizací občanské společnosti na místě, a podpora těchto organizací prostřednictvím odpovídajícího, trvalého a transparentního financování; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila neomezené provádění strategie a aby ve svých zprávách o stavu právního státu systematicky sledovala situaci týkající se občanského prostoru;

84. vyjadřuje hluboké znepokojení nad neustále se zmenšujícím občanským prostorem a stále častějším pronásledováním organizací občanské společnosti a obránců lidských práv v několika členských státech, zejména organizací a osob, které jsou činné v oblastech, jako je boj proti rasismu, klimatická spravedlnost, práva osob LGBTIQ+, práva žen a migrace; konstatuje, že tyto skupiny čelí celé řadě hrozeb, včetně právních a finančních omezení, pozastavení financování, očerňujících kampaní, zastrašování a kriminalizace; vyjadřuje politování nad tím, že omezování svobody shromažďování, projevu a sdružování často neúměrně postihuje určité skupiny nebo se neúměrně zaměřuje na určitá témata;
85. zdůrazňuje, že právo na pokojné shromažďování, svoboda sdružování a projevu a svoboda umění a věd jsou základními právy chráněnými mezinárodním a unijním právem a mají zásadní význam pro demokracii; poukazuje na to, že svoboda sdružování, kterou zaručuje článek 12 Listiny a článek 11 Evropské úmluvy o lidských právech, je základním kamenem demokratické společnosti;
86. odsuzuje kriminalizaci humanitárních pracovníků a aktivistů; vybízí členské státy, aby zajistily, aby nebyla humanitární pomoc poskytovaná zranitelným osobám kriminalizována; připomíná, že právní předpisy EU musejí být v souladu s evropskými a mezinárodními standardy v oblasti lidských práv, a vyzývá Komisi a členské státy, aby řešily situace, kdy tomu tak není;
87. se znepokojením konstatuje, že několik členských států a kandidátských a potenciálních kandidátských zemí uložilo humanitárním pracovníkům a aktivistům nepřiměřená opatření; důrazně odsuzuje využívání „zákonů o zahraničních agentech“, které umlčují projevy nesouhlasu, zaměřují se na organizace občanské společnosti a omezují jejich působení, což má odrazující účinek na občanskou společnost a obránce lidských práv; odsuzuje nepřiměřená opatření v některých členských státech proti pokojným demonstracím, včetně preventivních zákazů, používání nepřiměřené síly a zadržování demonstrantů, což má odrazující účinky; vyzývá členské státy, aby proti osobám, které se účastní pokojných demonstrací, nepodnikaly nepřiměřené právní kroky;
88. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby zaručily možnost uplatňování práva na pokojné shromažďování a aby nenavrhovaly

a neuplatňovaly opatření, která by mohla mít odrazující účinek na občanský prostor, se znepokojením konstatuje, že k takovým pokusům už v některých členských státech dochází, a vyzývá je, aby umožnily zdravou diskuzi o všech otázkách veřejného zájmu; odsuzuje veškeré praktiky, které mají odrazující účinek na pokojné demonstrace, jako je používání nepřiměřené síly, sledování a šikanování ze strany justice;

89. vyzývá Komisi, aby v EU vytvořila mechanismus rychlé reakce na podporu ohrožených organizací občanské společnosti a obránců lidských práv, kteří chrání a prosazují hodnoty EU; vyzývá Komisi, aby vytvořila evropský index občanského prostoru, který by se používal ke sledování prostředí příznivého pro občanskou společnost a ke každoročnímu podávání příslušných zpráv; dále vyzývá k zajištění transparentnosti financování všech aktérů uvedených v rejstříku transparentnosti EU;
90. naléhavě vyzývá členské státy, aby uplatňovaly doporučení Komise (EU) 2022/758 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti⁵²,

Strukturální rasismus a diskriminace

91. připomíná, že ve Smlouvách o EU a v Listině je stanoven mandát a odpovědnost EU, pokud jde o boj proti diskriminaci a o prosazování rovného zacházení se všemi; vyzývá Komisi, aby se zabývala nedostatky rámce EU proti diskriminaci, a naléhavě vyzývá členské státy, aby uplatňovaly právní předpisy EU proti diskriminaci bez omezení a správně;
92. vítá rozhodnutí Komise zvrátit stažení navrhované horizontální směrnice proti diskriminaci; opakuje svou výzvu k neprodlenému odblokování jednání o této směrnici v Radě a naléhavě vyzývá členské státy, aby v této věci dosáhly shody;
93. je si vědom existence strukturálního rasismu v EU, který je výsledkem stereotypů podporovaných v rámci veřejného diskurzu a který vede k diskriminaci menšin ve všech oblastech jejich života, a odsuzuje jej; je vážně znepokojen individuálními, strukturálními a institucionálními formami rasismu a xenofobie v EU a rostoucí

⁵² Doporučení Komise (EU) 2022/758 ze dne 27. dubna 2022 o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“) (Úř. věst. L 138, 17.5.2022, s. 30, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj?eliuri=eli%3Arec%3A2022%3A758%3Aoj&locale=cs>).

diskriminací Arabů⁵³, Evropanů černé barvy pleti⁵⁴, osob asijského původu⁵⁵, Židů⁵⁶, muslimů⁵⁷ a Romů⁵⁸; naléhavě vyzývá členské státy, aby bojovaly proti diskriminaci na všech úrovních;

94. zdůrazňuje, že je třeba bojovat proti všem formám diskriminace před zákonem; je znepokojen tím, že některé členské státy nedosáhly dostatečného pokroku při přijímání a uplatňování právních předpisů v oblasti rovnosti a zákazu diskriminace; vyjadřuje politování nad tím, že navzdory existujícím právním předpisům EU, jako je směrnice 2000/78/ES o rovném zacházení⁵⁹, přetrvávají v právních rámcích a v uplatňování právních předpisů a jejich prosazování mezery, takže oběti jsou ponechány bez odpovídající právní pomoci; připomíná, že v právním rámci členských států musí být zakotvena zásada rovného zacházení v rámci jejich právního systému a zajištěn účinný přístup všech osob ke spravedlnosti; vyzývá Komisi, aby v případě nedodržování těchto zásad jednala;
95. zdůrazňuje, že přístup k finančním prostředkům EU by měl být podmíněn úplným dodržováním základních práv, včetně zásady zákazu diskriminace, a vyzývá k transparentnímu vyčlenění prostředků s cílem zaručit dlouhodobou podporu pro organizace občanské společnosti zaměřené na lidská práva a rovnost;
96. naléhavě vyzývá členské státy, především Maďarsko, aby přezkoumaly veškeré zákony a opatření, které diskriminují osoby LGBTIQ+ a duhové rodiny; vyzývá Maďarsko, aby zajistilo, aby nebyly vnitrostátní ústavní a legislativní rámce zneužívány k oslabení nadřazenosti práva EU nebo ke stigmatizaci menšin pod záminkou „národní identity“; důrazně odsuzuje pokračující uplatňování tzv. zákona o ochraně dětí v Maďarsku, který představuje přímou diskriminaci v rozporu s články 7, 11, 21 a 24 Listiny⁶⁰; vyzývá Komisi, aby urychleně posoudila slučitelnost maďarského zákona o ochraně místní identity s právem EU, zejména se směrnicí o rasové

53 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2017-eu-midis-ii-main-results_en.pdf.

54 <https://fra.europa.eu/en/publication/2026/antisemitism-overview>.

55 <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/being-muslim-eu>.

56 <https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024>.

57 <https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537>.

58 <https://fra.europa.eu/en/publication/2025/roma-survey-2024>.

59 Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 303, 2.12.2000, s. 16,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj>).

60 <https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document?source=document&text=&docid=300973&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=900537>.

rovnosti a s Listinou;

97. vyzývá Komisi, aby v případě, že se zjistí, že došlo k porušení práv, přijala veškerá nezbytná opatření, včetně zahájení řízení o nesplnění povinnosti; vyzývá členské státy, aby zajistily, aby byla místní politika v oblasti bydlení a pobytu zcela v souladu se zásadami rovnosti a zákazu diskriminace a nevedla k etnické nebo socioekonomické segregaci;
98. zdůrazňuje, že přednost práva EU je základním kamenem fungování Unie a dodržování zásad právního státu ve všech členských státech, k čemuž se všechny členské státy po přistoupení zavazují; naléhavě vyzývá všechny členské státy, aby dodržovaly stávající judikaturu Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva; vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala, jak členské státy provádějí jejich rozsudky, a aby věnovala zvláštní pozornost rozsudkům týkajícím se zákazu diskriminace, genderové rovnosti a práv menšin;
99. vyzývá Komisi, aby předložila novou ambiciózní strategii týkající se rovnosti a boje proti rasismu pro nadcházející roky, která by obsahovala také doporučení Parlamentu, tak aby bylo možné komplexně řešit otázku diskriminace ze všech důvodů a ve všech oblastech života; zdůrazňuje, že je třeba zajistit komplexní a koordinovaný přístup ke všem stávajícím a budoucím strategiím, rámcům a akčním plánům s cílem maximalizovat jejich součinné působení a zajistit jejich ucelené uplatňování;
100. vyzývá všechny členské státy, aby přijaly a plně provedly vnitrostátní akční plány proti rasismu nebo strategie s náročnými normami, mj. jasnými cíli, harmonogramy a rozpočty; vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s občanskou společností zajistila mechanismy pravidelného monitorování;
101. zdůrazňuje, že se státními příslušníky třetích zemí v EU se musí zacházet nediskriminačním způsobem; poukazuje na to, že podle mezinárodního i unijního práva, mj. v souladu se zásadou nenavrácení, mají státní příslušníci třetích zemí právo požádat o mezinárodní ochranu; vyzývá členské státy, aby dodržovaly zásady právního státu a základních práv zakotvených v Listině a uplatňovaly právní předpisy přijaté spoluvůrci právních předpisů; zdůrazňuje, že rozhodnutí Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva jsou závazná;
102. vyzývá Komisi a členské státy, aby zakázaly profilování na základě rasového původu a další diskriminační praktiky, a to i na hranicích, aby vyčlenily značné zdroje na iniciativy v oblasti začleňování a prosazování práva a aby vytvořily nezávislé mechanismy monitorování, odpovědnosti a podávání stížností; vyzývá Komisi, aby s cílem zabránit algoritmické diskriminaci zavedla závazné posuzování jejího dopadu na lidská práva a rovnost; vyzývá dále

Komisi a členské státy, aby se zabývaly neúměrným vystavením rasizovaných komunit znečištění, zhoršováním životního prostředí a rizikům spojeným s klimatem;

103. vyzývá členské státy, aby v souladu s Pařížskými zásadami OSN zřídily vnitrostátní instituce pro lidská práva, zaručily jejich nezávislost a schopnost účinně plnit svěřené úkoly a poskytly ochranu před politickým vměšováním;
104. vyzývá členské státy, aby neomezeně uplatňovaly směrnici (EU) 2024/1500⁶¹ a směrnici (EU) 2024/1499⁶², v nichž jsou stanoveny minimální standardy pro orgány pro rovné zacházení; naléhavě vyzývá k přijetí konkrétních opatření, která by zaručila nezávislost orgánů pro rovné zacházení a zajistila jejich efektivitu při prosazování rovnosti; vybízí k podpoře organizací občanské společnosti při vypracovávání a šíření vzdělávacích iniciativ s cílem zajistit jejich široký dosah a dostupnost;
105. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly účinná ucelená opatření proti antisemitismu, xenofobii, rasismu, misogynii, homofobii, transfobii a veškerým dalším formám předsudků, nesnášenlivosti, diskriminace a zločinům z nenávisti; vyzývá dále EU i členské státy, aby trvale usilovaly o monitorování, prevenci a stíhání souvisejících trestných činů z nenávisti a o ochranu menšin;
106. se znepokojením bere na vědomí zjištění Agentury pro základní práva, která naznačují, že v celé Unii dochází k významnému nárůstu antisemitismu, a to i na internetu, ve veřejném prostoru a v rámci místních komunit; zdůrazňuje, že mnoho Židů uvádí, že se setkávají s překážkami, které jim brání v otevřeném vyjadřování své identity, a nadále čelí obavám o svou bezpečnost; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily mechanismy prevence a nahlašování incidentů a podpory obětí, urychlily realizaci strategie EU zaměřené na boj proti antisemitismu a zajistily neomezené vymáhání právních

⁶¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1500 ze dne 14. května 2024 o standardech pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení se ženami a muži a rovných příležitostí pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání a o změně směrnic 2006/54/ES a 2010/41/EU (Úř. věst. L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

⁶² Směrnice Rady (EU) 2024/1499 ze dne 7. května 2024 o standardech pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, rovného zacházení s osobami v otázkách zaměstnání a povolání bez ohledu na jejich náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, rovného zacházení se ženami a muži v otázkách sociálního zabezpečení a v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování a o změně směrnic 2000/43/ES a 2004/113/ES (Úř. věst. L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

předpisů EU a členských států a aby v případě potřeby posílily vzdělávání, zvyšování povědomí o dané problematice a bezpečnostní opatření; důrazně odsuzuje vzestup antisemitismu v celé EU;

107. je znepokojen tím, že určitá politická opatření přijatá v některých členských státech vedou k diskriminaci určitých skupin, včetně skupin definovaných podle rasy, barvy pleti, etnického původu, jazyka, náboženského vyznání, zdravotního postižení nebo sexuální orientace; odsuzuje skutečnost, že účinky těchto opatření zahrnují diskriminační právní a donucovací postupy, ale i delegitimizaci – a v některých případech kriminalizaci nebo pokus o kriminalizaci – politických, náboženských a jiných forem diskurzu; vyzývá členské státy, aby se zdržely takových praktik a nepřijímaly opatření a právní předpisy, které by mohly vést v případě těchto komunit k uvedeným důsledkům;
108. důrazně odsuzuje veškeré formy diskriminace a nepřátelství vůči náboženským komunitám, včetně islamofobie, a veškeré další formy diskriminace a rasismu v celé EU, včetně násilných činů, zastrašování, nenávistných verbálních projevů a zobrazování nenávistných symbolů na veřejných prostranstvích; vyzývá členské státy a kandidátské země, aby příslušníkům všech menšin zajistily rovnost před zákonem;
109. vyzývá Komisi a členské státy, aby se zabývaly diskriminací a sociálním vyloučením, kterým čelí ohrožené skupiny, včetně Romů, a aby zajistily účinné uplatňování strategického rámce EU pro rovnost, začlenění a účast Romů; naléhavě vyzývá členské státy, aby provedly rozsudky Evropského soudu pro lidská práva týkající se práv Romů, a Komisi, aby na jejich provedení dohlížela;
110. vyzývá Komisi a členské státy, aby bojovaly proti diskriminaci osob se zdravotním postižením a podporovaly jejich plné začlenění a zapojení do společnosti; vyzývá dále EU a členské státy, aby se řídily doporučeními Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením s cílem ukončit diskriminaci všech osob se zdravotním postižením a zajistit jim rovné požívání základních práv a plné zapojení do všech oblastí společnosti⁶³;
111. odsuzuje všechny formy násilí a nátlaku vůči osobám se zdravotním postižením, zejména nucenou sterilizaci, která představuje závažné porušení lidské důstojnosti a tělesné integrity; vyzývá Komisi a členské státy, aby nucenou sterilizaci na základě zdravotního postižení nebo právní způsobilosti bez výjimky kriminalizovaly a aby obětem poskytly odškodnění; vyzývá k přijetí akčního plánu EU pro rovnost a intersekcionalitu; naléhavě vyzývá k uznání a začlenění

63 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FEUR%2FCO%2F2-3&Lang=en.

národních znakových jazyků jako součásti jazykové rozmanitosti EU;

112. vyzývá k posílení platformy EU pro osoby se zdravotním postižením jako stálého participativního mechanismu pro politický dialog s organizacemi osob se zdravotním postižením; žádá Komisi, aby zachovala transparentní rámec pro monitorování strategie EU pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 s každoročním veřejným podáváním zpráv a smysluplným zapojením občanské společnosti; zdůrazňuje, že orgány EU musejí jít příkladem a zajistit přístupnost, inkluzivní nábor a výrazný nárůst počtu zaměstnanců se zdravotním postižením ve správě EU; podporuje realizaci akčního plánu pro osoby se zdravotním postižením v rámci vnější činnosti EU, který by zajistil, aby v souladu s článkem 32 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením došlo k úplnému začlenění práv těchto osob do rozvojových a humanitárních programů;

Ochrana sociálních a ekonomických práv a řešení jejich dopadu na životní prostředí

113. vyzývá Komisi, aby zajistila, aby byly finanční prostředky EU určené na podporu sociálního začleňování a na zlepšení životní úrovně – včetně přístupu k finančně dostupnému bydlení, kvalitnímu vzdělání, sociálnímu zabezpečení a zdravotní péči – využívány účinně a transparentně; vyjadřuje znepokojení nad nedávnými případy jejich zneužití;
114. naléhavě vyzývá Komisi, aby posílila monitorování, audit a přímé zapojení komunit s cílem zaručit, že se každé euro dostane ke svým zamýšleným příjemcům a přispěje ke skutečnému zlepšení životních podmínek znevýhodněných a marginalizovaných skupin, mj. etnických menšin a osob, na které dopadá ekologická a digitální transformace; vyzývá členské státy, aby zajistily dodržování Evropské sociální charty a evropského pilíře sociálních práv; vyzývá Komisi, aby pečlivě sledovala jejich uplatňování a v případě nedostatků přijala příslušná opatření;
115. vyjadřuje znepokojení nad tím, že bydlení je považováno za komoditu; vyzývá ke zlepšení přístupu k sociálnímu a cenově dostupnému bydlení a k přijetí dlouhodobých strategií bydlení založených na právech, které by se zaměřily také na prevenci bezdomovectví; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, aby byla v připravovaném akčním plánu EU pro cenově dostupné bydlení upřednostněna přístupnost, cenová dostupnost a energetická účinnost, a aby zvažila zřízení zvláštního fondu;
116. zdůrazňuje, že je důležité zajistit přístup ke spravedlnosti, transparentnost a účast na řešení záležitostí týkajících se životního prostředí; požaduje, aby byla do politiky Unie začleněna opatření zaměřená na dosažení vysoké úrovně ochrany životního prostředí

a na zlepšení jeho kvality, jak je zakotveno v článku 37 Listiny; opakuje svou výzvu, aby bylo v Listině uznáno právo na zdravé životní prostředí; naléhavě vyzývá EU a členské státy, aby přijaly okamžitá opatření k boji proti změně klimatu; opakovaně vyzývá Komisi, aby rozšířila mandát Úřadu evropského veřejného žalobce, tak aby zahrnoval trestné činy proti životnímu prostředí;

117. připomíná, že chudoba představuje porušení lidské důstojnosti a neumožňuje neomezené uplatňování základních práv, jak jsou uznána v Listině základních práv a v článku 9 Smlouvy o fungování EU; zdůrazňuje, že boj proti chudobě proto musí být ústřední prioritou EU a všech členských států; vyzývá k tomu, aby v souladu s evropským pilířem sociálních práv a cíli udržitelného rozvoje OSN (cílem udržitelného rozvoje č. 1) byly cíle zaměřené na vymýcení chudoby začleněny na základě přístupu prosazujícímu začleňování do relevantní hospodářské, sociální a environmentální politiky EU; naléhavě vyzývá Komisi, aby v příštím strategickém cyklu EU zakotvila vymýcení chudoby jako horizontální cíl a aby zavedla jasné mechanismy správy a monitorování;
118. opakuje, že předpokladem pro důstojný život je možnost dosáhnout na přiměřený příjem; v návaznosti na návrh Komise týkající se doporučení Rady o přiměřeném minimálním příjmu zajišťujícím aktivní začlenění konstatuje, že směrnice o přiměřeném minimálním příjmu by mohla přispět k dosažení cíle, kterým je snížit do roku 2030 ve všech členských státech chudobu alespoň o polovinu;
119. vyzývá Komisi, aby s cílem vymýtit chudobu do roku 2035 vypracovala evropskou strategii boje proti chudobě, která by obsahovala měřitelné průběžné cíle; naléhavě vyzývá Komisi, aby s cílem sledovat provádění a koordinaci připravované strategie EU pro boj proti chudobě a sledovat vícerozměrnou chudobu a nerovnost ve všech členských státech vytvořila pracovní skupinu EU pro boj proti chudobě; vyzývá ke strukturované účasti osob žijících v chudobě a organizací, které je zastupují;
120. zdůrazňuje, že chudoba se prolíná s pohlavím, věkem, zdravotním postižením, etnickým původem, migračním statutem a znevýhodněním venkovských oblastí a určitých regionů; vyzývá k přijetí cílených opatření proti chudobě; poukazuje na to, že boj proti chudobě z vícera důvodů vyžaduje kombinaci opatření, včetně antidiskriminační politiky, kvalitního zaměstnání, cenově dostupných služeb a opatření ke zvýšení zaměstnatelnosti příslušných osob;
121. je si vědom toho, že smysluplná účast osob žijících v chudobě má zásadní význam pro demokratickou legitimitu opatření zaměřených na boj proti chudobě a jejich účinnost; vyzývá k tomu, aby byly v zájmu většího začlenění do společnosti vytvořeny na úrovni EU a členských států stálé struktury pro dialog s organizacemi občanské

společnosti a sociálními partnery;

Situace po roce 2025

122. připomíná, že základy projektu EU zahrnovaly dobré životní podmínky lidí jako jeden z pilířů, a domnívá se, že bez ohledu na veškeré geopolitické, bezpečnostní a socioekonomické výzvy nemůže EU ignorovat sociální rozměr a otázku základních práv, na nichž je založena; žádá Komisi, aby v rámci všech stávajících a nadcházejících politických opatření EU řádně zohlednila otázku dobrých životních podmínek občanů, včetně těch nejzranitelnějších, a aby do svého programu politické bezpečnosti zahrnula potravinové a zdravotní zabezpečení;

◦

◦ ◦

123. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.